

**ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ**

Προσχέδιο v0.14

Αθήνα, 28 Ιουλίου 2014

Πίνακας Περιεχομένων

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
2	ΟΡΑΜΑ ΓΙΑ ΤΟ 2020	8
3	ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΚΕ.....	9
4	ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΚΕ	11
5	ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	15
5.1	Διεθνές Περιβάλλον	15
5.2	Εθνικό Περιβάλλον.....	17
6	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΚΕ (ΕΚΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ).....	19
6.1	Εθνικά Σχέδια ΕΚΕ σε χώρες της Ευρώπης.....	19
6.2	Η ΕΚΕ στην Ελλάδα.....	19
6.3	Ο Ρόλος της Πολιτείας για την ΕΚΕ	20
6.4	Ο Ρόλος των Επιχειρήσεων για την ΕΚΕ	21
6.5	Ανάλυση SWOT για την ΕΚΕ στην Ελλάδα.....	21
6.6	Συμπεράσματα	24
7	ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΚΕ.....	25
7.1	Στόχοι.....	25
7.2	Πεδία Εφαρμογής – Εθνικές Προτεραιότητες 2020.....	25
7.2.1	Ανθρώπινο Κεφάλαιο	25
7.2.2	Κοινωνία	26
7.2.3	Αγορά.....	26
7.2.4	Περιβάλλον – Κλιματική Αλλαγή.....	30
8	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΕΚΕ	32
8.1	Πολιτικές και Πρότυπα.....	32
8.2	Εργαλεία και Μέτρα Εφαρμογής Πολιτικών	32
8.2.1	Μέτρα Νομοθετικού Χαρακτήρα	32
8.2.2	Μέτρα Οικονομικού Χαρακτήρα.....	32
8.2.3	Μέτρα Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης και Εκπαίδευσης	32
8.2.4	Μέτρα Δικτύωσης.....	34
8.2.5	Υβριδικά / Συνδυαστικά Μέτρα	34
8.3	Πεδία Εφαρμογής ΕΚΕ.....	34
8.4	Υποστηρικτικές Δομές	35
8.4.1	Εθνικό Συμβούλιο ΕΚΕ.....	35

8.4.2	Αρχή Εφαρμογής και Αξιολόγησης ΕΚΕ.....	35
8.5	Στάδια Υλοποίησης Εθνικής Στρατηγικής.....	36
8.5.1	Στάδια Εμπλοκής των επιχειρήσεων στην ΕΚΕ	36
8.5.2	Μέγεθος Επιχειρήσεων	37
8.5.3	Χρονοδιάγραμμα.....	37
8.6	Καταγραφή Επιχειρήσεων που Δημοσιοποιούν ΕΚΕ	38
8.6.1	Καταγραφή σε Κεντρικό Επίπεδο.....	38
8.6.2	Κλαδική Καταγραφή.....	38
8.6.3	Καταγραφή ανά Γεωγραφική Περιφέρεια	39
8.7	Δημόσιοι Φορείς Υλοποίησης	40
8.8	Δείκτες Μέτρησης	40
9	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	42
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	44
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	46

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 8-1: Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής 37

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1-1: Ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη διαμόρφωση δημόσιων πολιτικών / δράσεων ΕΚΕ..... 7

Εικόνα 6-1: Ανάλυση SWOT για την ΕΚΕ στην Ελλάδα 22

Κατάλογος Συντμήσεων

Σύντμηση	Ορισμός
ΑΕγΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΕΘΠ	Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν
ΕΚΕ	Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΣΠΑ	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
ΜμΕ	Μικρομεσαία Επιχείρηση
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

Το παρόν κείμενο συντάχθηκε από τα μέλη Ομάδας Εργασίας που συστάθηκε με Υπουργική Απόφαση το Δεκέμβριο του 2013 με σκοπό την «Κατάρτιση Σχεδίου Δράσης/Στρατηγικής της Ελλάδας για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη» και η οποία αποτελείται από τους: Στέφανο Κομνηνό, Γενικό Γραμματέα Εμπορίου (Πρόεδρο), Γεώργιο Λιώρη, Αλεξάνδρα Νάσσου, Γεράσιμο Γεωργόπουλο, Κατερίνα Στεργίου και Έφη Ιωάννου εκπροσώπους της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Δήμητρα Κυριακοπούλου και Καλλιόπη Οικονόμου εκπροσώπους της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, Θεοδώρα Σταθοπούλου και Δήμητρα Νίκου εκπροσώπους του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, Αλέξανδρο Κουλίδη και Φωτεινή Στεφανή εκπροσώπους του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Ανδρέα Αντύπα εκπρόσωπο της «Διεθνούς Διαφάνειας - Ελλάδος», Μαρία Αλεξίου και Δημήτρη Παπαδόπουλο εκπροσώπους του Ελληνικού Δικτύου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, Μάρκο Λουκογιαννάκη εκπρόσωπο του Συμβουλίου ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, Ελένη Αποσπόρη, Χρήστο Τσανό και Σπύρο Λιούκα από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της Εθνικής Στρατηγικής για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ) είναι η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου δράσης για την εμπέδωση, διάδοση και εφαρμογή των αρχών της ΕΚΕ στην Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020. Οι Ελληνικές επιχειρήσεις αλλά και οι φορείς του Δημοσίου καλούνται να ενσωματώσουν την ΕΚΕ στην επιχειρησιακή στρατηγική τους και να αναπτύξουν δράσεις και πρακτικές εταιρικής υπευθυνότητας. Στόχος αυτών των δράσεων είναι η αύξηση του θετικού αντίκτυπου της λειτουργίας των επιχειρήσεων προς την κοινωνία, σε συνάρτηση με το εύρος και τη φύση της οικονομικής δραστηριότητάς τους.

Η τρέχουσα οικονομική κρίση αφενός αναδεικνύει ακόμη περισσότερο την ανάγκη αναμόρφωσης του αναπτυξιακού υποδείγματος της Ελλάδας και αφετέρου κάνει ακόμη πιο απαραίτητη τη συμβολή των επιχειρήσεων στην αντιμετώπιση των ιδιαίτερα αυξημένων κοινωνικών αναγκών. Η προσπάθεια επανόδου της χώρας σε αναπτυξιακή πορεία απαιτεί αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ της κοινωνίας, των επιχειρήσεων και του δημοσίου τομέα.

Η Εθνική Στρατηγική ΕΚΕ, ενισχύοντας την **κοινωνικά υπεύθυνη επιχειρηματικότητα**, συμβάλλει στο κτίσιμο σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ κοινωνίας, επιχειρήσεων και δημοσίου τομέα. Η θετική ανταπόκριση των επιχειρήσεων στην Εθνική Στρατηγική ΕΚΕ και η κοινωνικά υπεύθυνη δράση τους θα αποτελέσει το βασικό όχημα εξόδου της χώρας από την κρίση και θα συνεισφέρει στην επίτευξη μακροχρόνιων αναπτυξιακών αποτελεσμάτων, μεγιστοποιώντας το θετικό αντίκτυπο για την απασχόληση, το περιβάλλον, την κοινωνία και την ίδια την επιχειρηματικότητα.

Σε αυτή τη βάση, η Εθνική Στρατηγική για την ΕΚΕ αποσκοπεί στη δημιουργία ενός σταθερού πλαισίου συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών που θα συμβάλει στην ανάπτυξη στρατηγικών, πολιτικών και δράσεων ΕΚΕ στο πλαίσιο μιας **ολοκληρωμένης προσέγγισης** για την ανάπτυξη με κοινωνική συνοχή. Ιδιαίτερη σημασία λοιπόν έχει η δέσμευση και συμμετοχή όλων των συντελεστών για το σχεδιασμό, την διάδοση και την υλοποίηση δράσεων και παρεμβάσεων ΕΚΕ.

Για τη διαμόρφωση της Εθνικής Στρατηγικής για την ΕΚΕ λήφθηκαν υπόψη η Ευρωπαϊκή και διεθνής πρακτική και ιδιαίτερα το οικονομικό περιβάλλον της Ελλάδας. Στόχος αυτής της προσπάθειας είναι η προώθηση ενός νέου αναπτυξιακού μοντέλου βασισμένου στη συμμετοχική διαδικασία. Για το σκοπό αυτό, η Ολοκληρωμένη Εθνική Στρατηγική ΕΚΕ περιλαμβάνει τρεις βασικούς άξονες (διαστάσεις) (Εικόνα 1-1):

(α) ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ και ΠΡΟΤΥΠΑ για την προώθηση της ΕΚΕ που μπορούν να εφαρμοστούν από τους δημόσιους φορείς:

- Ενημέρωση για την έννοια και την αναγκαιότητα της ΕΚΕ
- Ενίσχυση των δυνατοτήτων των επιχειρήσεων για την εφαρμογή ΕΚΕ
- Υποστήριξη και ενίσχυση διαδικασιών διαφάνειας στις επιχειρηματικές συναλλαγές
- Υποβοήθηση για την ανάπτυξη και εφαρμογή δράσεων ΕΚΕ σε εφοδιαστικές αλυσίδες, ονοματοσήμανση (branding / labelling)
- Επικοινωνία για την διάχυση και επιβράβευση δράσεων ΕΚΕ

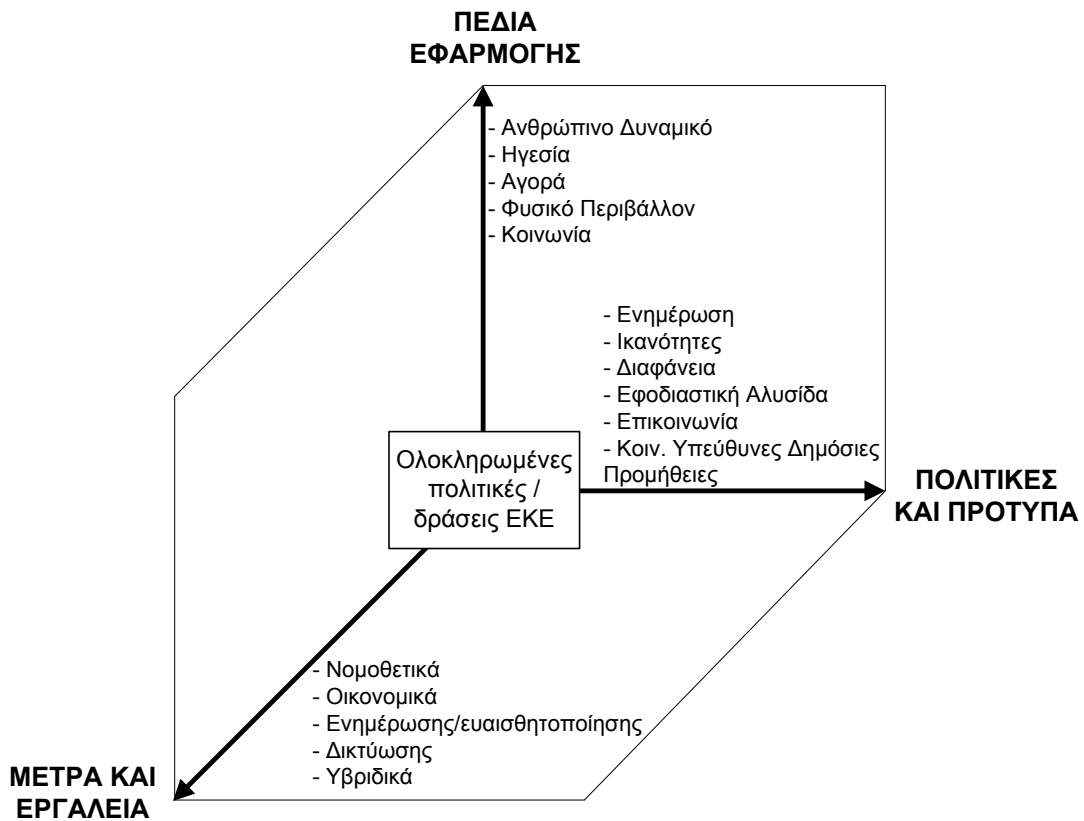
- Κοινωνικά Υπεύθυνες Δημόσιες Προμήθειες

(β) ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ δημόσιας πολιτικής που διευκολύνουν την εφαρμογή πολιτικών και δράσεων ΕΚΕ από τις επιχειρήσεις. Τα μέτρα αυτά μπορεί να είναι:

- Νομοθετικού χαρακτήρα (νόμοι, οδηγίες)
- Οικονομικού χαρακτήρα (φορολογία, επιδοτήσεις),
- Πληροφόρησης (εκστρατείες ενημέρωσης, επιμορφωτικές δραστηριότητες),
- Δικτύωσης (δημιουργία δικτύων ενδιαφερομένων μερών) και
- Υβριδικά, δηλαδή συνδυασμός των παραπάνω εργαλείων/μέτρων, ο οποίος είναι και ο συνηθέστερος.

(γ) ΠΕΔΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΚΕ σε συνάρτηση με εθνικές προτεραιότητες, που μπορούν να αφορούν:

- **το ανθρώπινο δυναμικό** (ανάπτυξη δεξιοτήτων και εκπαίδευση προσωπικού, προστασία εργασιακών δικαιωμάτων, υγιεινή και ασφάλεια, εξισορρόπηση εργασιακής και προσωπικής ζωής),
- **την ηγεσία της επιχείρησης** (ενίσχυση επιχειρησιακής κουλτούρας ΕΚΕ, ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης και διαφάνειας με ενδιαφερόμενα μέρη),
- **την αγορά** (ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών που ενσωματώνουν αρχές ΕΚΕ, εφαρμογή αρχών ΕΚΕ στην εφοδιαστική αλυσίδα),
- **το φυσικό περιβάλλον** (βελτίωση ενεργειακού αποτυπώματος, ενσωμάτωση περιβαλλοντικών κριτηρίων), και
- **το κοινωνικό περιβάλλον** (ανάπτυξη καλών σχέσεων με τοπικές κοινότητες, υποστήριξη κοινωνικών ομάδων σε ανάγκη).

Εικόνα 1-1: Ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη διαμόρφωση δημόσιων πολιτικών / δράσεων ΕΚΕ

Το ολοκληρωμένο Σχέδιο της Εθνικής Στρατηγικής για την ΕΚΕ αναπτύχθηκε από Ομάδα Εργασίας που συστάθηκε στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι αρμόδιων Υπουργείων, επιχειρηματικών φορέων, μη κυβερνητικών οργανώσεων και της ακαδημαϊκής κοινότητας. Η **συνεργατική προσέγγιση** στη διαμόρφωση του Σχεδίου της Εθνικής Στρατηγικής για την ΕΚΕ αποτελεί βασικό πυλώνα της ίδιας της στρατηγικής. Προάγοντας τη συμμετοχική διαδικασία, διοργανώθηκαν συναντήσεις στρογγυλής τραπέζης για την αξιολόγηση των προτεραιοτήτων της Εθνικής Στρατηγικής, ενώ το αποτέλεσμα της συνεργασίας των μελών της Ομάδας Εργασίας τέθηκε υπόψη των κύριων συμμετόχων και ενδιαφερομένων προς διαβούλευση και περαιτέρω ανάπτυξη δράσεων.

Κοινή προσέγγιση όλων των φορέων είναι πως η εθνική στρατηγική για την ΕΚΕ απαιτεί συνεχή συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών, ανάληψη ευθυνών και πρωτοβουλιών και τακτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.

2 ΟΡΑΜΑ ΓΙΑ ΤΟ 2020

Η πρόκληση του 21^{ου} αιώνα είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των κατοίκων του πλανήτη στο παρόν, χωρίς να διακυβεύεται η ποιότητα της ζωής των κατοίκων του μέλλοντος.

Μεταφέροντας αυτή την πρόκληση στα Ελληνικά δεδομένα, **οραματιζόμαστε την Εθνική Στρατηγική ΕΚΕ να συμβάλλει έτσι ώστε οι επιχειρήσεις και οι πολίτες αυτής της χώρας, ως άτομα αλλά και ως μέλη συλλογικών οντοτήτων:**

- να προστατεύουν όσο το δυνατόν περισσότερο και να επιβαρύνουν όσο το δυνατό λιγότερο το φυσικό περιβάλλον,
- να οικοδομούν και να στηρίζουν μια συνεκτική κοινωνία μέσα από την προώθηση της ισονομίας και της δικαιοσύνης, και
- να οικοδομούν μια ισχυρή, σταθερή οικονομία.

Όλοι είμαστε υπεύθυνοι για την επίτευξη αυτών των στόχων: Πολιτεία, επιχειρήσεις και πολίτες. Η Πολιτεία μέσα από την προώθηση της Εθνικής Στρατηγικής ΕΚΕ οραματίζεται:

- να εκπαιδεύσει και πείσει – με μετρήσιμα αποτελέσματα – τις επιχειρήσεις ότι η ΕΚΕ μπορεί να συνδυάσει τη δημιουργία πλούτου, την καινοτομία, την παραγωγικότητα και την κοινωνικά και περιβαλλοντικά υπεύθυνη ανάπτυξη, τη βιωσιμότητα και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων,
- να υιοθετήσουν οι επιχειρήσεις κοινωνικά και περιβαλλοντικά υπεύθυνη συμπεριφορά και να δημιουργήσουν πλούτο και απασχόληση, ώστε
- να γίνει η ΕΚΕ ένα από τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της Ελληνικής επιχειρηματικής κοινότητας και αναπόσπαστο μέρος της εργασιακής και αναπτυξιακής πολιτικής της Ελλάδας.

Η Πολιτεία οραματίζεται, επίσης, μέσα από την προώθηση της Εθνικής Στρατηγικής ΕΚΕ να εκπαιδεύσει και πείσει τους πολίτες να επιβραβεύουν – ως άτομα αλλά και ως μέλη συλλογικών οντοτήτων – τις υπεύθυνες επιχειρήσεις, να απαιτούν κοινωνική υπευθυνότητα από τις επιχειρήσεις σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα συμπεριφοράς, αλλά και οι ίδιοι να είναι κοινωνικά υπεύθυνοι.

3 ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΚΕ

Η έννοια της ΕΚΕ έχει συνδυαστικά δύο χαρακτηριστικά: είναι σχετικά καινούργια και εξελίσσεται συνεχώς. Για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε και να παρακολουθήσουμε την δυναμική της ΕΚΕ και για να είναι η Ελλάδα στην πρωτοπορία των εξελίξεων σε αυτό τον τομέα, πρέπει να κάνουμε μια αναδρομή στην έννοια και την εξέλιξή της μέσα από τους διάφορους ορισμούς που έχουν δοθεί κατά καιρούς. Χαρακτηριστικά, η ΕΚΕ έχει οριστεί ως:

- “μια μορφή εταιρικής **αυτο-δέσμευσης** ενσωματωμένης σε ένα επιχειρηματικό μοντέλο” (Wood, 1991).
- “η **διαρκής δέσμευση** των επιχειρήσεων για συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη με παράλληλη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των εργαζομένων και των οικογενειών τους όπως επίσης των κοινοτήτων και της κοινωνίας γενικότερα” (World Business Council for Sustainable Development, 1998).
- “η **εθελοντική δέσμευση** των επιχειρήσεων για διαχείριση των δραστηριοτήτων τους με υπεύθυνο τρόπο” (International Chamber of Commerce, 2002).
- “η έννοια σύμφωνα με την οποία οι επιχειρήσεις ενσωματώνουν σε **εθελοντική βάση** κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς προβληματισμούς στις επιχειρηματικές τους λειτουργίες και στις συναλλαγές τους με τα ενδιαφερόμενα μέρη τους” (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2001).
- “η **ευθύνη** των επιχειρήσεων για την επίδραση που έχουν στην κοινωνία”(Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2011).

Μέσα από τους παραπάνω ορισμούς εντοπίζουμε τα βασικά χαρακτηριστικά της έννοιας της ΕΚΕ:

- Είναι αυτοδεσμεύση,
- Είναι διαρκής,
- Αφορά κοινωνικά, περιβαλλοντικά και εντέλει οικονομικά θέματα,
- Απευθύνεται τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης,
- Εντάσσεται σε ένα στρατηγικό επιχειρηματικό μοντέλο, και
- Έχει σαν στόχο την υπεύθυνη ανάπτυξη μέσα από την εξισορρόπηση του κόστους που εξωτερικεύει η λειτουργία της επιχείρησης στο περιβάλλον και την κοινωνία.

Ο ορισμός της ΕΚΕ που υιοθετείται στο πλαίσιο της παρούσας Εθνικής Στρατηγικής λαμβάνει υπόψη τους διεθνείς ορισμούς αλλά και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ελληνικής επιχειρηματικής δραστηριότητας. Οι βασικές πτυχές της έννοιας της ΕΚΕ για την Ελλάδα είναι οι εξής:

- Η ΕΚΕ αποτελεί **εθελοντική αυτο-δέσμευση** επιχειρήσεων και οργανισμών και στοχεύει στην υπεύθυνη λειτουργία και διαχείριση των δραστηριοτήτων τους.
- Ως εθελοντική αυτο-δέσμευση, η ΕΚΕ προϋποθέτει την ανάληψη πρωτοβουλιών και δραστηριοτήτων, **επιπλέον της ελάχιστης συμμόρφωσης με την εκάστοτε νομοθεσία.**

- Στη βάση των παραπάνω χαρακτηριστικών, η έννοια της ΕΚΕ αποτελεί ένα **ολοκληρωμένο πλέγμα πολιτικών και δράσεων που υιοθετεί κάθε επιχείρηση, προσδιορίζοντας τη σχέση της με την κοινωνία και**

Δεν περιορίζεται στην κοινωνική/περιβαλλοντική σήμανση (social/environmental labelling) προϊόντων και υπηρεσιών ούτε στην απολογιστική ανασκόπηση (reporting) δράσεων και πρωτοβουλιών. Συνοψίζοντας, η έννοια της ΕΚΕ περιλαμβάνει **την ευθύνη κάθε επιχείρησης ή οργανισμού απέναντι στους ανθρώπους, την κοινωνία και το περιβάλλον για τον τρόπο που τους επηρεάζει από την άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας.**

Η ΕΚΕ είναι μια **δυναμική έννοια** της οποίας οι αρχές και αξίες εξελίσσονται συνεχώς και ακολουθούν τους προβληματισμούς και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η κοινωνία. **Σήμερα, οι προκλήσεις αυτές απαιτούν άμεση λύση, αλλά με μελλοντική προοπτική.** Αυτή η μελλοντική προοπτική συνδέει στενά τις έννοιες της ΕΚΕ και της Βιώσιμης Ανάπτυξης σε ένα σύνολο που ενσωματώνει την εξασφάλιση βιωσιμότητας στο παρόν με παράλληλη φροντίδα για την ευημερία των μελλοντικών γενεών και είναι η βάση του οράματός μας.

Η ΕΚΕ αφορά όλους όσους επηρεάζονται από την λειτουργία των επιχειρήσεων και των οργανισμών. Αυτοί μπορεί να είναι:

- Εργαζόμενοι
- Μέτοχοι
- Πελάτες / Καταναλωτές
- Ανταγωνιστές
- Προμηθευτές
- Περιβάλλον
- Πολίτες / Κοινωνία.

4 ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΚΕ

Το πλαίσιο λειτουργίας της ΕΚΕ είναι εξαιρετικά περίπλοκο, καθώς δεν έχει διαμορφωθεί ενιαίο θεσμικό πλαίσιο αλλά υπάρχουν μόνο επιμέρους ρυθμίσεις. Διεθνώς, οι κατευθύνσεις και συμβάσεις που σχετίζονται με την ΕΚΕ προέρχονται από Διεθνείς Οργανισμούς και αναγνωρίζονται από φορείς και κυβερνήσεις. Η Ευρωπαϊκή Ένωση κινήθηκε παράλληλα με αυτές και ανέπτυξε στρατηγικές και Οδηγίες που έχουν ενσωματωθεί από τις επιμέρους χώρες. Η Ελλάδα λαμβάνοντας ως βάση το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο και τις διεθνείς κατευθύνσεις ανέπτυξε νομοθετήματα που σχετίζονται σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό με διάφορες πτυχές της ΕΚΕ. Απώτερος στόχος είναι η ένταξη όλων των επιμέρους νομοθετημάτων σ' ένα ενιαίο εθνικό στρατηγικό πλαίσιο.

Παρακάτω έχει γίνει προσπάθεια αποτύπωσης του ελληνικού, του ευρωπαϊκού και του διεθνούς πλαισίου με χρονολογική σειρά:

- Ν.2079/1952 Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας 29 «Περί **αναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας**» για την εξάλειψη κάθε μορφής καταναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας.
- Ν.3248/1955 Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας 95 «Περί **προστασίας του ημερομισθίου**».
- Ν.3251/1955 Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας 102 «Περί **ελάχιστων ορίων της κοινωνικής ασφάλισης**».
- Ν.4204/1961 Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας 87 «Περί **συνδικαλιστικής ελευθερίας και προστασίας του συνδικαλιστικού δικαιώματος**».
- Ν.4205/1961 Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας 98 «Περί εφαρμογής των αρχών του **δικαιώματος οργανώσεως και συλλογικής διαπραγματεύσεως**».
- **1976:** Πρώτες **οδηγίες προς πολυεθνικές Επιχειρήσεις** του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης ([OECD Guidelines for Multinational Enterprises](#)), με συνεχείς αναθεωρήσεις και τελευταία το 2011.
- Ν.1182/1981 Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας 138 «Περί του **κατώτατου ορίου εισόδου εις την απασχόλησιν**» για την κατάργηση της παιδικής εργασίας.
- Ν.1426/1984 Κύρωση του **Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη** που κατοχυρώνει οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα σε τομείς όπως η υγεία, η εκπαίδευση, η εργασία και η στέγαση.
- **2000:** Υιοθέτηση **Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων** από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή που αναγνωρίζει μία σειρά προσωπικών, αστικών, πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών και μόνιμων κατοίκων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- **2000:** **Οικουμενικό Σύμφωνο** του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (United Nations Global Compact) που αποτελεί πλαίσιο για τις επιχειρήσεις που δεσμεύονται να ευθυγραμμίσουν τις λειτουργίες τους και τις στρατηγικές τους με [10 Παγκόσμια αποδεκτές Αρχές](#) στους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των συνθηκών εργασίας, του περιβάλλοντος και της καταπολέμησης της διαφθοράς.

- Ν.2918/2001 Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας 182 «Για την **απαγόρευση των χειρότερων μορφών εργασίας των παιδιών** και την άμεση δράση με σκοπό την εξάλειψή τους» σχετικά με την κατάργηση της παιδικής εργασίας.
- Ν.3304/2005 σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της **ίσης μεταχείρισης** ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού στην απασχόληση και την εργασία.
- **2006:** Τριμερής **Διακήρυξη Αρχών** που αφορούν **Πολυεθνικές Επιχειρήσεις** αναφορικά με την **Κοινωνική τους Πολιτική** του **ILO** ([International Labour Organization Tripartite Declaration of Principles concerning Multinational Enterprises on Social Policy](#)).
- ΠΔ 148/2009 περί **Περιβαλλοντικής ευθύνης** για την πρόληψη και αποκατάσταση των ζημιών στο περιβάλλον (εναρμόνιση με την Οδηγία 2004/35/ΕΚ) και την αναγνώριση περιβαλλοντικής ευθύνης μέσω της καθιέρωσης της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει».
- Ν.3850/2010 που αποτελεί Κώδικα Νόμων για την **προστασία της υγείας και την ασφάλεια** των εργαζομένων.
- Ν.3855/2010 σχετικά με τις **Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις** όπου περιγράφονται οι αρχικές διοικητικές δράσεις για την ανάπτυξη εθνικής πολιτικής και οδικού χάρτη για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις.
- Ν.3896/2010 σχετικά με τις **ίσες ευκαιρίες** και την **ίση μεταχείριση** ανδρών και γυναικών στην εργασία και στην απασχόληση στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.
- **2010:** Έκδοση **ISO 26000 - Πρότυπο Οδηγιών για την Κοινωνική Ευθύνη** ([ISO 26000 - Guidance Standard on Social Responsibility](#)).
- **2011:** Κατευθυντήριες οδηγίες του **Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ)** προς επιχειρήσεις σχετικά με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα ([United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights](#)).
- **CSR COM/2011/681:** Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ΕΚΕ «**Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, a renewed EU strategy 2011-14 for Corporate Social Responsibility**».
- Ν.4019/2011 περί **Κοινωνικής Οικονομίας και Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας** που αφορά τη δημιουργία επιχειρήσεων που προωθούν την κοινωνική και οικονομική ένταξη περιθωριοποιημένων κοινωνικών κατηγοριών, την καταπολέμηση της φτώχειας, των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού. Καθιερώνεται επίσης η έννοια των **Κοινωνικά Υπεύθυνων Δημοσίων Συμβάσεων** που ενσωματώνουν κοινωνικές διαστάσεις στα κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης.
- Οδηγία **2012/27/ΕΕ** σχετικά με την **ενεργειακή απόδοση** όπου τίθεται ένα κοινό πλαίσιο μέτρων για την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης εντός της Κοινότητας με συγκεκριμένους στόχους μέχρι το 2020.
- Ν.4074/2012 Κύρωση της Σύμβασης για τα **Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες**.
- Ν.4093/2012 μέσω του οποίου καθορίζεται νομοθετικά ο **κατώτατος μισθός** και τίθεται σε πιλοτική εφαρμογή πρόγραμμα σχετικά με την εξασφάλιση ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος.

- Οδηγία 2013/34/ΕΕ σχετικά με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και συναφείς εκθέσεις επιχειρήσεων ορισμένων μορφών.
- Υπουργική Απόφαση 135/2014 περί περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων μέσω της οποίας επιχειρείται να αναγνωρισθεί η εθελοντική ανάληψη περιβαλλοντικών πρωτοβουλιών ΕΚΕ από τους φορείς ιδιωτικών και δημόσιων έργων και δραστηριοτήτων και να ληφθούν υπόψη τα αποτελέσματα των πρωτοβουλιών αυτών κατά την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και κατά την έγκριση όρων για την αντιμετώπισή τους.
- Οδηγία 2013/34/ΕΕ για τη δημοσίευση μη-χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Ψήφισμα της πρότασης της Ελληνικής Προεδρίας από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (15/4/2014), αναμένεται δημοσίευση στην Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων τον Οκτώβριο 2014.

Επιπλέον, υπάρχει ένας αριθμός εθνικών πολιτικών, σχεδίων δράσης και προγραμμάτων του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την ΕΚΕ, και αφορούν:

- Πολιτικές που σχετίζονται με τη διαχείριση των αποβλήτων, όπως το τέλος του κύκλου ζωής (end-of-life) για αυτοκίνητα και σκάφη, μεταχειρισμένα ελαστικά αυτοκινήτων, χρησιμοποιημένες ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές, η απόρριψη του ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, των υλικών κατασκευών, κατεδάφισης και εκσκαφών και των βιομηχανικών ελαίων.
- Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ενσωμάτωση των Ρομά από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης το 2011, στην προσπάθεια εξάλειψης των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής/εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή άλλων πεποιθήσεων.
- Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα που καταρτίστηκε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης το 2014 για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Πράσινο Τουρισμό (ΕΣΠΑ): πρόγραμμα παροχής οικονομικών κινήτρων για τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τουριστικό τομέα, προκειμένου να αναπτύξουν φιλικές προς το περιβάλλον διαδικασίες και υποδομές.
- Νέα Καινοτομική Επιχειρηματικότητα (ΕΣΠΑ): πρόγραμμα παροχής οικονομικών κινήτρων προς νέες ΜμΕ που αναπτύσσουν και εκμεταλλεύονται εμπορικά ιδιαίτερα καινοτόμες ιδέες.
- Πράσινη Επιχείρηση (ΕΣΠΑ): πρόγραμμα κατά το οποίο δημιουργούνται οι προϋποθέσεις ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής διάστασης στη λειτουργία των επιχειρήσεων, προκειμένου να κάνουν παρεμβάσεις στη διαδικασία της παραγωγικής και εφοδιαστικής αλυσίδας.
- Κατάρτιση για έξοδο από την κρίση: Πράσινη επιχειρηματικότητα – Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ) – Κοινωνική Οικονομία (ΕΣΠΑ): πρόγραμμα παροχής νέων γνώσεων και δεξιοτήτων σε εργαζόμενους για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους ώστε να ανταπεξέλθουν στη δύσκολη οικονομική συγκυρία.
- Eco-Commerce (ΕΣΠΑ): πρόγραμμα ενίσχυσης των ΜμΕ ώστε να λάβουν δράσεις α) Πράσινης Επιχειρηματικότητας, με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον και τη δημόσια υγεία, β) Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, για να βοηθηθεί η τοπική κοινωνία και ιδίως όσοι έχουν μεγαλύτερη ανάγκη.

Συμπερασματικά, η εθνική νομοθεσία ρυθμίζει θέματα που σχετίζονται με την ΕΚΕ, όπως περιβάλλον, επιχειρηματικότητα, ανθρώπινο δυναμικό, σχέσεις με την κοινωνία και σχέσεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα. Ωστόσο, η ρύθμιση αυτών των θεμάτων είναι αποσπασματική και δεν εντάσσεται σε ένα εθνικό στρατηγικό πλαίσιο. Συνεπώς, είναι σημαντική η ένταξη όλων των νομοθετικών παρεμβάσεων σε ένα ολοκληρωμένο εθνικό πλαίσιο δράσης για την ΕΚΕ.

5 ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

5.1 Διεθνές Περιβάλλον

Η Διακήρυξη της Χιλιετίας του ΟΗΕ (UNRIC, 2000), που υιοθετήθηκε κατά τη Σύνοδο Κορυφής της Χιλιετίας το Σεπτέμβριο του 2000 στη Νέα Υόρκη, είναι ένα κείμενο-ορόσημο για τον 21^ο αιώνα. Η Διακήρυξη αντικατοπτρίζει τις ανησυχίες 147 αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων και συνολικά 191 Εθνών που συμμετείχαν στη μεγαλύτερη συγκέντρωση ηγετών του κόσμου που έγινε ποτέ. Στη Διακήρυξη αποτυπώνονται οι απαντήσεις στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα στο κατώφλι της χιλιετίας και καθιερώνονται συγκεκριμένα μέτρα αξιολόγησης δράσεων μέσω ενός πλέγματος αλληλοσχετιζόμενων δεσμεύσεων, στόχων και επιδιώξεων σχετικά με την ανάπτυξη, τη διακυβέρνηση, την ειρήνη, την ασφάλεια και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Μέσω της Διακήρυξης, οι αρχηγοί των κρατών μελών συμφωνούν και θέτουν συγκεκριμένους στόχους για την καταπολέμηση της φτώχειας, της πείνας, των ασθενειών, του αναλφαριθτισμού, της υποβάθμισης του περιβάλλοντος, της καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των διακρίσεων εις βάρος των γυναικών. Η Διακήρυξη της Χιλιετίας κατοχυρώνει ένα ευρύ φάσμα δεσμεύσεων στους πιο πάνω τομείς με έμφαση στη χρηστή διακυβέρνηση και δημοκρατία και υιοθετήθηκε από όλα τα μέλη της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ. Οι σκοποί αυτοί, που τέθηκαν ως προτεραιότητα στην παγκόσμια ατζέντα, ονομάστηκαν Αναπτυξιακοί Στόχοι της Χιλιετίας και ως χρονικό πλαίσιο επίτευξής τους ορίστηκε το 2015.

Επιπλέον, η Διακήρυξη της Χιλιετίας αποσαφηνίζει το ρόλο και την ευθύνη των μερών, συλλογικά και ατομικά:

- των κυβερνήσεων να επιτύχουν ή να διευκολύνουν την επίτευξη των στόχων και επιδιώξεων,
- του δικτύου των διεθνών οργανισμών να διαθέσουν τους πόρους τους και να εξειδικευτούν με τον κατά το δυνατό αποτελεσματικότερο τρόπο προκειμένου να υποστηρίξουν και να διατηρήσουν τις προσπάθειες των εταίρων τους σε παγκόσμιο και διεθνές επίπεδο,
- των πολιτών, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και του ιδιωτικού τομέα να δραστηριοποιηθούν στο μέγιστο βαθμό σε αυτήν την προσπάθεια.

Ωστόσο, η αξιολόγηση της προόδου αναφορικά με τους Στόχους της Χιλιετίας κατά την πρώτη δεκαετία ανέδειξε τις πραγματικές επιπτώσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, η οποία συνετέλεσε καταλυτικά στην επιδείνωση της κατάστασης. Η διαμορφούμενη νέα κατάσταση παγκοσμίως οδήγησε στον επαναπροσδιορισμό και επικαιροποίηση των στόχων για την περίοδο 2015-2020, στη Διάσκεψη του ΟΗΕ που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2012 στο Ρίο ντε Τζανέιρο. Μέσω της νέας Διακήρυξης με τίτλο “Το μέλλον που θέλουμε - The future we want” αναδεικνύεται η ανάγκη για ευθυγράμμιση των προτεραιοτήτων που είχαν τεθεί για τις αναπτυσσόμενες χώρες του πλανήτη με αυτές των ανεπτυγμένων χωρών, οι οποίες βίωσαν πιο έντονα τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης.

Έτσι, σήμερα οι προτεραιότητες σε επίπεδο ΟΗΕ, ΕΕ και άλλων διεθνών οργανισμών συγκλίνουν και αφορούν κατά κύριο λόγο την αντιμετώπιση της ανεργίας ως μέσο για την αντιμετώπιση της φτώχειας, την αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων, την κλιματική αλλαγή σε συνδυασμό με την συνεχιζόμενη υποβάθμιση του περιβάλλοντος, με στόχο μια συνειδητή μακροπρόθεσμη προσέγγιση για την αειφόρο ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη.

Επιπλέον, σε ολόκληρο τον κόσμο προκύπτει ολοένα και πιο έντονα η ανάγκη για επενδύσεις σε μια σειρά από κρίσιμους τομείς όπως οι υποδομές, οι υπηρεσίες υγείας, η εκπαίδευση, η πρόσβαση σε πόσιμο νερό, η αγροτική παραγωγή, και η διαχείριση των απορριμμάτων, κ.ά. Ταυτόχρονα θα πρέπει να ενισχυθεί η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου και η καταπολέμηση των νέων μορφών παραβίασής τους, συμπεριλαμβανομένης και της ανθρώπινης εκμετάλλευσης.

Η παρατεταμένη οικονομική κρίση, η οποία επηρεάζει σχεδόν όλες τις χώρες του κόσμου, αντικατοπτρίζει αλλά και ανατροφοδοτεί τα ιδιαίτερα σημαντικά προβλήματα της πλεονάζουσας παραγωγικής δυναμικότητας σε συνάρτηση με την περιορισμένη ζήτηση και κατανάλωση, την υψηλή ανεργία, τη δημοσιονομική λιτότητα και τη συνεχιζόμενη καθοδικά οικονομική προσαρμογή των μεγάλων ανεπτυγμένων οικονομιών. Η προβλεπόμενη αύξηση του πληθυσμού που δημιουργεί μεγαλύτερες ανάγκες κατανάλωσης σε συνδυασμό με τον περιορισμό των διαθέσιμων φυσικών πόρων και άρα χρήσης πρώτων υλών αναμένεται να δυσχεράνει επιπλέον την προσπάθεια επίτευξης των στόχων.

Το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ κατατάσσει για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά το θέμα του νερού στην πρώτη πεντάδα των κινδύνων που απειλούν την παγκόσμια σταθερότητα. Σήμερα, η λειψυδρία είναι μια πραγματικότητα της καθημερινής ζωής για περισσότερους από 1,2 δισεκατομμύρια ανθρώπους. Σε πολλά μέρη του κόσμου, η ζήτηση για νερό ξεπερνά την προσφορά, κάτι που αναμένεται να αυξηθεί εκθετικά, παράλληλα με την αύξηση του πληθυσμού και την αύξηση των ενεργειακών αναγκών.

Μέσα σε αυτό το διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον, κυβερνήσεις και επιχειρήσεις καλούνται από κοινού με την κοινωνία των πολιτών να συνεργαστούν, με βάση ένα κοινό όραμα που θα εξασφαλίζει βελτίωση του βιοτικού επιπέδου σε όλο τον πλανήτη. Συνεπώς, είναι αναγκαία η στήριξη των επιχειρήσεων ανεξαρτήτως μεγέθους, μέσω της ίσης πρόσβασης σε εργαλεία γνώσης και σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, αλλά και η προώθηση των πράσινων τεχνολογιών που είναι αναγκαίες για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, τόσο στις αναπτυγμένες, όσο και στις αναπτυσσόμενες χώρες, δεδομένου, ότι μέχρι σήμερα, η διεθνής κοινότητα και το διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα δεν έχουν καταφέρει να διαθέσουν επαρκή μέσα και πόρους προς αυτό το σκοπό.

Η συνεχιζόμενη οικονομική κρίση έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης, η οποία κινείται υποτονικά με ρυθμούς αύξησης της τάξεως του 2,1% και για το 2013. Ωστόσο, αναμένονται σημάδια μικρής βελτίωσης για το 2014 και 2015. Ταυτόχρονα, οι περισσότερες ανεπτυγμένες οικονομίες συνεχίζουν τις προσπάθειες λήψης των κατάλληλων δημοσιονομικών μέτρων, προκειμένου να εξέλθουν, όσο το δυνατό λιγότερο επηρεασμένες από την παρατεταμένη χρηματοπιστωτική κρίση. Σύμφωνα με προβλέψεις του ΟΗΕ, το Ακαθάριστο Παγκόσμιο Προϊόν προβλέπεται να αυξηθεί με ρυθμό 3,0% και 3,3% για το 2014 και το 2015, αντίστοιχα. Συγκεκριμένα, από τις αρχές του 2014,

εμφανίστηκαν μερικά σημάδια βελτίωσης, τα οποία συνηγορούν πως η ζώνη του ευρώ αρχίζει με αργό βηματισμό να βγαίνει από μια παρατεταμένη ύφεση, με το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΥΠ) να αρχίζει να αυξάνεται και πάλι. Παράλληλα, η οικονομία των ΗΠΑ παρουσιάζει τάσεις ανάκαμψης, εικόνα που εμφανίζεται και σε άλλες μεγάλες αναδυόμενες οικονομίες, όπως η Κίνα και η Ινδία, με περισσότερο σαφή δείγματα επιτάχυνσης της ανάπτυξης.

Η παγκόσμια κατάσταση της απασχόλησης παραμένει και αυτή δυσχερής, καθώς οι παρατεταμένες επιπτώσεις της χρηματοπιστωτικής κρίσης εξακολουθούν να επηρεάζουν αρνητικά την αγορά εργασίας σε πολλές χώρες και περιοχές, μεταξύ των ανεπτυγμένων οικονομιών. Η πιο δύσκολη κατάσταση παρουσιάζεται στη ζώνη του ευρώ, στην οποία τα ποσοστά ανεργίας έχουν φθάσει σε πολύ υψηλά επίπεδα, ιδιαίτερα για τις χώρες του Νότου, στις οποίες επιπροσθέτως, τα ποσοστά ανεργίας για τη νεολαία εμφανίζονται σε επίπεδα ρεκόρ, ξεπερνώντας σε ορισμένες περιπτώσεις το 50%. Στον αντίποδα, το ποσοστό ανεργίας στις ΗΠΑ δείχνει τάσεις μείωσης, ωστόσο παραμένει σε υψηλά επίπεδα. Στις αναπτυσσόμενες χώρες και τις οικονομίες σε μεταβατικό στάδιο, η κατάσταση της ανεργίας είναι μικτή, με εξαιρετικά υψηλή διαρθρωτική ανεργία στη Βόρεια Αφρική και τη Δυτική Ασία, ιδιαίτερα μεταξύ των νέων. Τα υψηλά ποσοστά άτυπης και ανασφάλιστης απασχόλησης, καθώς και οι έντονες διαφορές μεταξύ των φύλων στην απασχόληση, εξακολουθούν να χαρακτηρίζουν την αγορά εργασίας σε πολλές αναπτυσσόμενες αλλά και ανεπτυγμένες χώρες.

Η παγκόσμια οικονομική κρίση κατέδειξε τους σημαντικούς κινδύνους του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος, καθώς και τις άμεσες επιπτώσεις που μπορούν να επέλθουν στην πραγματική οικονομία, στην παγκόσμια ανάπτυξη και στην ίδια την κοινωνική συνοχή. Είναι πλέον κοινά αποδεκτό από πολίτες και κυβερνήσεις, πως παρά τις προσπάθειες της διεθνούς κοινότητας για εφαρμογή μεταρρυθμίσεων, παραμένουν σημαντικοί κίνδυνοι που μπορούν να λειτουργήσουν σα βόμβα στα θεμέλια του ανθρώπινου οικοδομήματος. Για το λόγο αυτό χρειάζονται πολιτικές, πρωτοβουλίες και συνεργασίες, οι οποίες θα αμβλύνουν τις παγκόσμιες ανισότητες, θα μειώσουν τα φαινόμενα διαφθοράς, θα δημιουργήσουν θέσεις εργασίας, θα δώσουν ώθηση για παγκόσμια ανάπτυξη και τέλος θα ενθαρρύνουν την υιοθέτηση ενός νέου μοντέλου υπεύθυνης λειτουργίας από πλευράς επιχειρήσεων, αλλά και υπεύθυνης συμπεριφοράς από πλευράς πολιτών/καταναλωτών.

5.2 Εθνικό Περιβάλλον

Η πρωτοφανής σε βάθος και διάρκεια κρίση στην ελληνική οικονομία είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΘΠ) για έκτο συνεχόμενο έτος (κατά 3,9%, σύμφωνα με τις προκαταρκτικές εκτιμήσεις της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) (Eurostat, 2014α) με αποτέλεσμα η σωρευτική μείωση της εξαετίας 2008-2013 να ανέλθει στο 24%. Τα πρόσφατα δεδομένα που αφορούν άμεσα τη φτώχεια και την κοινωνική συνοχή συνοψίζονται ως εξής:

- Μείωση της απασχόλησης και αύξηση της ανεργίας (μέσο ποσοστό ανεργίας από 7,7% το 2008 σε 27,3% το 2013) (Eurostat, 2014β).

- Συρρίκνωση διαθέσιμου εισοδήματος μέσω α) μείωσης μισθών και β) αύξησης της άμεσης/έμμεσης φορολογικής επιβάρυνσης (ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού από 28,1% το 2008 σε 34,6% το 2012) (Eurostat, 2014γ).
- Η πολιτική δημοσιονομικών προσαρμογών, σε συνδυασμό με τα **ελλείμματα στην ορθή στόχευση των κοινωνικών παροχών**, οδηγεί σε συρρίκνωση του κοινωνικού κράτους, σε αντίθετη πορεία από την παρατηρούμενη αύξηση του πληθυσμού ευάλωτων ομάδων όπως οι άστεγοι.
- Επέκταση των αποκαλούμενων **ευέλικτων μορφών εργασίας** – ατομικές συμβάσεις εργασίας.
- Έλλειψη ρευστότητας στην αγορά, σημαντική μείωση της χρηματοδότησης επιχειρήσεων και νοικοκυριών από τις τράπεζες, μείωση του τζίρου και αποφυγή εμπορικών συναλλαγών με πίστωση, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, με αποτέλεσμα τη **δημιουργία ασφυκτικών συνθηκών στις επιχειρήσεις**.

Η δομή της ελληνικής αγοράς, από την άποψη του μεγέθους της απασχόλησης στις επιχειρήσεις, περιγράφεται ως μια αγορά κατακερματισμένη σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις (97% του συνόλου των επιχειρήσεων), οι οποίες απασχολούν το μισό εργατικό δυναμικό της χώρας (48%). Συγκεκριμένα:

- Πολύ μικρές επιχειρήσεις (απασχολούμενοι ≤ 10): 88% του αριθμού των επιχειρήσεων, απασχολούν το 28% των εργαζομένων (το 69% των οποίων με πλήρη απασχόληση).
- Μικρές επιχειρήσεις (απασχολούμενοι 11-49): 9% του αριθμού των επιχειρήσεων, απασχολούν το 20% των εργαζομένων (το 81% των οποίων με πλήρη απασχόληση).
- Μεσαίες επιχειρήσεις (απασχολούμενοι 50-249): 2% του αριθμού των επιχειρήσεων, απασχολούν το 20% των εργαζομένων (το 87% των οποίων με πλήρη απασχόληση).
- Μεγάλες Επιχειρήσεις (απασχολούμενοι ≥ 250): 1% του αριθμού των επιχειρήσεων, απασχολούν το 32% των εργαζομένων (το 86% των οποίων με πλήρη απασχόληση).

Η ελληνική αγορά χαρακτηρίζεται από μεγάλη εσωστρέφεια. Σύμφωνα με δεδομένα της Eurostat, σε ένα σύνολο 42 χωρών του ανεπτυγμένου κόσμου, η Ελλάδα κατατάσσεται μόλις 38^η στις συναλλαγές αγαθών και 35^η στις συναλλαγές αγαθών και υπηρεσιών. Σε ό, τι αφορά τους τομείς με τη μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία στο εθνικό προϊόν (2012 σε σχέση με το 2005), ο πρωτογενής τομέας της οικονομίας σημείωσε σημαντική συρρίκνωση σε ποσοστό 30% σε σχέση με το 2005, παραμένοντας ωστόσο ακόμα διπλάσιος σε σχέση με τα ευρωπαϊκά δεδομένα, ενώ ο δευτερογενής τομέας διατηρεί τη θέση του, η οποία όμως σαφώς υπολείπεται σε ποσοστό 40% του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Αξιοσημείωτη είναι η κατά 70% υποχώρηση του κατασκευαστικού κλάδου, παραδοσιακού πυλώνα και δείκτη ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας.

6 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΚΕ (ΕΚΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ)

6.1 Εθνικά Σχέδια ΕΚΕ σε χώρες της Ευρώπης

Στην παρούσα χρονική περίοδο υπάρχει έντονη κινητικότητα σε παγκόσμιο επίπεδο για την κατάρτιση ή και βελτίωση Σχεδίων Εθνικών Στρατηγικών Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης. Στον Ευρωπαϊκό χώρο η κινητικότητα αυτή είναι εντονότερη, καθώς υιοθετείται παράλληλα και η σχετική οδηγία περί «δημοσιοποίησης μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών»¹. Εθνικά σχέδια για την ΕΚΕ, όπως της Δανίας, της Ιταλίας, της Φινλανδίας, της Ιρλανδίας και της Γερμανίας, αξίζουν ιδιαίτερη προσοχή καθώς αντανακλούν τα θετικότερα σημεία προσέγγισης των κοινωνιών των χωρών αυτών σε θέματα ΕΚΕ.

Κοινός στόχος των προαναφερθέντων Εθνικών Σχεδίων για την ΕΚΕ είναι η εδραίωση της πρωτοπορίας των επιχειρήσεων για την υπεύθυνη (βιώσιμη) ανάπτυξη με την ενεργή ανάμειξη της Πολιτείας. Οι κύριοι κοινοί άξονες των Σχεδίων είναι η ενίσχυση της διαφάνειας, η υιοθέτηση της ΕΚΕ από δημόσιους οργανισμούς και η προβολή της μέσω των δραστηριοτήτων τους, η αύξηση της κοινωνικής ευαισθητοποίησης των επιχειρήσεων, των πολιτών και των τοπικών κοινωνιών, και η υποστήριξη των επιχειρήσεων στην ανάπτυξη και εφαρμογή δράσεων ΕΚΕ. Επιπλέον θέματα που εξετάζονται από ορισμένα από τα Εθνικά Σχέδια είναι η προστασία του περιβάλλοντος (και ιδιαίτερα οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής), η ενίσχυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις επιχειρήσεις, η σύνδεσή της με την ανταγωνιστικότητα, την ευημερία και τη δικαιοσύνη.

6.2 Η ΕΚΕ στην Ελλάδα

Η ελληνική οικονομία στηρίζεται σε πολύ μικρές (ΠΜΕ), μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ), οι οποίες αποτελούν τη μεγάλη πλειοψηφία των επιχειρήσεων της χώρας. Οι επιχειρήσεις αυτές βιώνουν πιο έντονα τις συνέπειες των μεταβολών της παγκόσμιας οικονομίας και δυσκολεύονται να προσαρμοστούν στις νέες διεθνείς τάσεις και αλλαγές. Το γεγονός αυτό επιφέρει επιπτώσεις στην ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητά τους. Η πλειοψηφία των ΜμΕ δε διαθέτει τη γνώση και τις δυνατότητες για να ανταποκριθεί στο σύνθετο οικονομικό περιβάλλον. Παράλληλα, η έλλειψη πληροφόρησης σχετικά με τα οφέλη της ΕΚΕ, τόσο στις ίδιες τις ΜμΕ όσο και στους συλλογικούς επιχειρηματικούς φορείς εκπροσώπησής τους (π.χ. επιμελητήρια), δεν υποστηρίζει την υιοθέτηση ενός μοντέλου σύγχρονης υπεύθυνης επιχειρηματικότητας. Επιπλέον, η εφαρμογή της ΕΚΕ ακόμα και σε εφοδιαστικές αλυσίδες μεγάλων επιχειρήσεων, στις οποίες η πλειοψηφία των συνεργαζομένων επιχειρήσεων είναι ΜμΕ, συναντά δυσκολίες και εμπόδια. Τέλος, η αναγνώριση του ρόλου του δημόσιου τομέα και ιδιαίτερα των δημόσιων επιχειρήσεων στην πρόωθηση της ΕΚΕ παρουσιάζει προκλήσεις.

¹ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου όσον αφορά τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών και πληροφοριών για την πολυμορφία από ορισμένες μεγάλες εταιρείες και ομίλους

Στο πλαίσιο αυτό, η ενσωμάτωση της ΕΚΕ στη στρατηγική και τις πρακτικές λειτουργίας των ιδιωτικών και δημόσιων επιχειρήσεων, ανεξαρτήτως μεγέθους, αλλά και των συλλογικών φορέων εκπροσώπησής τους αποτελεί καθοριστική παράμετρο για την ενίσχυση της εθνικής οικονομίας και την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στην προσπάθεια για την διαμόρφωση υπεύθυνου επιχειρηματικού περιβάλλοντος σύμφωνα με τις σύγχρονες επιχειρηματικές τάσεις και το σχετικό Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο για την ΕΚΕ συμμετέχει σημαντικός αριθμός φορέων, στα εξής επίπεδα: α) διαβούλευσης και σύμπραξης για το σχεδιασμό και την υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής και β) ανάπτυξης και προώθησης σχετικών υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις.

6.3 Ο Ρόλος της Πολιτείας για την ΕΚΕ

Ιδιαίτερα σημαντικό στόχο της Εθνικής Στρατηγικής για την ΕΚΕ αποτελεί η διεύρυνση της τεχνογνωσίας στις επιχειρήσεις και τους δημόσιους οργανισμούς, με έμφαση στο γεγονός ότι η ΕΚΕ λειτουργεί προς όφελος όχι μόνο των επιχειρήσεων αλλά και της κοινωνίας. Για την Ελλάδα αυτό μεταφράζεται σε μακροχρόνια ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και παράλληλα ανεύρεση λύσεων σε κοινωνικές προκλήσεις που δε θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν μόνο μέσω της λήψης πολιτικών αποφάσεων.

Με τη διαμόρφωση μιας Εθνικής Στρατηγικής για την ΕΚΕ, η Πολιτεία προσβλέπει στη δημιουργία συνεργειών μεταξύ του δημόσιου τομέα, του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών, με τρόπους που δημιουργούν δυνατότητες για αντιμετώπιση οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων, ιδιαίτερα σε περίοδο οικονομικής κρίσης. Παράλληλα, η δημιουργία της Εθνικής Στρατηγικής θα ενδυναμώσει τη διεθνή εικόνα της χώρας σε θέματα περιβάλλοντος, διαφάνειας κλπ. Η προοπτική που ανοίγεται για την Πολιτεία είναι να λειτουργήσει προπαρασκευαστικά, διαμορφώνοντας ένα μακροχρόνιο όραμα για βελτίωση των περιβαλλοντικών και κοινωνικών συνθηκών με τη συμμετοχή των επιχειρήσεων. Η ενσωμάτωση του οράματος αυτού στον πυρήνα των επιχειρηματικών και κρατικών διαδικασιών και σχεδιασμών θα ενισχύσει παράλληλα την ανάπτυξη ενός πλαισίου που θα επιτρέπει ελευθερία στις δράσεις των δυνάμεων της αγοράς, με ενεργή ανάληψη υπευθυνότητας από όλους.

Μια επιπλέον ευκαιρία είναι και η προσαρμογή της Ελλάδας στη Στρατηγική “Europe 2020” της ΕΕ, κάτι το οποίο έχουν κάνει ήδη πολλά κράτη-μέλη. Η Στρατηγική “Europe 2020” σκιαγραφεί το πώς η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να εξέλθει δυνατότερη από την παρούσα κρίση και να οικοδομήσει ένα περιεκτικό και βιώσιμο περιβάλλον, με κύρια συστατικά τα υψηλά επίπεδα απασχόλησης και παραγωγικότητας, την περιβαλλοντικά αποδεκτή και κλιματικά φιλική προμήθεια ενέργειας και την έντονη κοινωνική συνοχή.

Τα παραπάνω μπορούν να πραγματοποιηθούν με χρήση εργαλείων και πολιτικών που θα ενθαρρύνουν εθελοντικές επιχειρηματικές δράσεις και πρωτοβουλίες, οι οποίες θα συμπληρώνονται μέσω των παραδοσιακών ρυθμιστικών δομών και καναλιών. Η Πολιτεία έχει στη διάθεσή της μια σειρά από εργαλεία, όπως:

- i. **Μέτρα νομοθετικού/κανονιστικού χαρακτήρα** (νόμοι, οδηγίες),
- ii. **Μέτρα οικονομικού χαρακτήρα** (απαλλαγές φόρων, επιδοτήσεις),

- iii. **Μέτρα ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης** (εκστρατείες ενημέρωσης, επιμορφωτικές δραστηριότητες, σεμινάρια, συνέδρια),
- iv. **Μέτρα δικτύωσης** (δίκτυα ενδιαφερόμενων μερών, προώθηση διαλόγου και συνεργασίας μεταξύ ΜμΕ και πολυεθνικών,
- v. **Υβριδικά εργαλεία** (συνδυασμός των παραπάνω).

6.4 Ο Ρόλος των Επιχειρήσεων για την ΕΚΕ

Σύγχρονες έρευνες (Ευρωβαρόμετρο / Κοινωνικό Βαρόμετρο) καταδεικνύουν ότι ένας αυξανόμενος αριθμός καταναλωτών, πελατών και επενδυτών απαιτεί με ολοένα εντονότερο τρόπο την υιοθέτηση από τις επιχειρήσεις κοινωνικών και περιβαλλοντικά υπεύθυνων διαδικασιών παραγωγής των προϊόντων και των υπηρεσιών τους. Για τις επιχειρήσεις, αυτό σημαίνει ότι πρέπει να αναπτύξουν εσωτερικούς μηχανισμούς που θα συμβάλουν στην ενσωμάτωση της ΕΚΕ στις λειτουργικές διαδικασίες τους. Ωστόσο, οι συνθήκες που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις δε θέτουν μόνον προκλήσεις, αλλά περιλαμβάνουν και ευκαιρίες.

Οι επιχειρηματικές αυτές ευκαιρίες, μπορούν να προκύψουν τόσο μέσω της καινοτομίας, όσο και μέσα από νέους τρόπους σκέψης και προσέγγισης για την εφαρμογή των αρχών και αξιών της ΕΚΕ. Έτσι, οι επιχειρήσεις μπορούν να λειτουργήσουν προληπτικά, μειώνοντας με αυτό τον τρόπο τους επιχειρηματικούς τους κινδύνους, γεγονός που θα έχει θετική επίδραση στην αποτελεσματικότητα και την οικονομική τους ανάπτυξη. Όμως οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί δε λειτουργούν απομονωμένοι. Η σχέση τους με την κοινωνία και το περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργούν, είναι κρίσιμος παράγοντας για την εξασφάλιση της κοινωνικής αδειοδότησης, που θα τους επιτρέψει την απρόσκοπτη συνέχιση της λειτουργίας τους. Η ΕΚΕ οριοθετεί ακριβώς αυτό το πλαίσιο της κοινωνικής αδειοδότησης, ώστε να μειωθούν οι αρνητικές επιπτώσεις σε άτομα, κοινωνία και περιβάλλον από τη μη υπεύθυνη συμπεριφορά επιχειρήσεων.

Επιπλέον, η δημιουργία μιας εθνικής στρατηγικής για την ΕΚΕ θα συνδράμει στον επαναπροσδιορισμό της έννοιας της επιχειρηματικότητας και θα αναδειχτεί ως μοναδική ευκαιρία για συνένωση δυνάμεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την προαγωγή και ευρύτερη καθιέρωση της έννοιας του υπεύθυνου επιχειρείν.

Στην Ελλάδα, αν και υπάρχει σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων και οργανισμών με σημαντική πρόοδο στην ενσωμάτωση της ΕΚΕ στην επιχειρηματική τους πρακτική, υπάρχει ακόμα ανάγκη για αύξηση της ενημέρωσης των επιχειρήσεων, επέκταση της γνώσης τους σχετικά με την ΕΚΕ και ευρύτερη συμμετοχή.

6.5 Ανάλυση SWOT για την ΕΚΕ στην Ελλάδα

Η παρούσα ανάλυση έχει ως στόχο την αναγνώριση των παραγόντων SWOT (δυνάμεων – αδυναμιών, ευκαιριών – απειλών) που χαρακτηρίζουν το περιβάλλον της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης στην Ελλάδα. Οι παράγοντες που περιγράφονται παρακάτω (Εικόνα 6-1:) αφορούν τόσο το δημόσιο τομέα όσο και το ιδιωτικό επιχειρηματικό περιβάλλον και επηρεάζουν την ανάπτυξη και εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής για την ΕΚΕ.

Εικόνα 6-1: Ανάλυση SWOT για την ΕΚΕ στην Ελλάδα

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Ύπαρξη νομοθεσίας που σχετίζεται με ζητήματα ΕΚΕ.
- Δυνατότητα χρηματοδότησης προς επιχειρήσεις για την ανάληψη δράσεων ΕΚΕ (με έμφαση σε ΜμΕ) μέσω του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ).
- Ενισχυμένη δυνατότητα αυτόνομης λήψης αποφάσεων των περιφερειών σε θέματα στρατηγικής και οικονομικής πολιτικής.
- Θεσμοθέτηση φορέων που προωθούν τη συνεργασία μεταξύ κρατικής διοίκησης και ιδιωτικής πρωτοβουλίας στο πλαίσιο της ενίσχυσης της καινοτομίας και της βιώσιμης ανάπτυξης.
- Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί (π.χ. ΕΔΕΚΕ) και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα (π.χ. ΟΠΑ) με σημαντική τεχνογνωσία και ερευνητική / εκπαιδευτική εμπειρία σε ζητήματα ΕΚΕ.

ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Απουσία εθνικής στρατηγικής σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο καθιστά αποσπασματική την ενίσχυση δράσεων ΕΚΕ των επιχειρήσεων.
- Έλλιπής ενημέρωση των πολιτών για την έννοια της ΕΚΕ και τα πλεονεκτήματά της σε επιχειρηματικό περιβάλλον και κοινωνικό επίπεδο.
- Περιορισμένη ενημέρωση, τεχνογνωσία και εξειδικευμένη γνώση στη δημόσια διοίκηση προκειμένου να καταστεί εφικτή η ανάπτυξη, εφαρμογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση των επιπτώσεων δημόσιων πολιτικών ΕΚΕ.
- Έλλειψη κινήτρων (οικονομικών, φορολογικών) προς τις επιχειρήσεις για την ανάληψη δράσεων ΕΚΕ στη βάση μιας εθνικής πολιτικής.
- Απουσία αυτοτελούς διοικητικής μονάδας για την ανάπτυξη, εφαρμογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση της εθνικής στρατηγικής ΕΚΕ.
- Ανυπαρξία εργαλείων και μηχανισμών υποστήριξης επιχειρήσεων για την ανάληψη δράσεων ΕΚΕ.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

- Η αυξανόμενη σημασία της ΕΚΕ σε ευρωπαϊκό επίπεδο (νέα πολιτική της ΕΕ για ΕΚΕ, Σχέδιο Δράσης 2011-14) εντείνει την ανάγκη εναρμονισμού εθνικής και ευρωπαϊκής πολιτικής.
- Η ΕΚΕ μπορεί να αποτελέσει τη θεωρητική και πρακτική βάση για την καινοτομία και τη νέα επιχειρηματικότητα στο περιβάλλον της υπέρβασης της τρέχουσας οικονομικής κρίσης.
- Η ΕΚΕ μπορεί να αποτελέσει παράγοντα διαφοροποίησης των επιχειρήσεων με εξαγωγικό προσανατολισμό ως στρατηγικής αντιμετώπισης της εγχώριας οικονομικής κρίσης.
- Η ΕΚΕ μπορεί να υποστηρίξει την είσοδο επιχειρήσεων (και ειδικά ΜμΕ) σε διεθνείς εφοδιαστικές αλυσίδες.
- Οι επιχειρήσεις μπορούν να ανταποκριθούν πιο αποτελεσματικά στις νέες διεθνείς καταναλωτικές τάσεις (π.χ. περιβαλλοντική και κοινωνική συνείδηση, συμμετοχή πελατών στη χρηματοδότηση και ανάπτυξη προϊόντων, απαίτηση για διαφάνεια στις επιχειρηματικές πρακτικές κ.ά.)

ΑΠΕΙΛΕΣ

- Η τρέχουσα οικονομική κρίση μπορεί να επιφέρει ακόμα μεγαλύτερες δυσκολίες από αυτές που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις (ειδικά οι ΜμΕ) στην ανάληψη πρωτοβουλιών και δράσεων ΕΚΕ, θέτοντας την ΕΚΕ σε χαμηλή προτεραιότητα.
- Η προσπάθεια δημοσιονομικής προσαρμογής μπορεί να δυσχεράνει την εκχώρηση επαρκών χρηματικών πόρων για την εφαρμογή δημόσιων δράσεων ΕΚΕ στο πλαίσιο της εθνικής στρατηγικής ΕΚΕ.
- Η προώθηση της ΕΚΕ στο πλαίσιο μιας εθνικής στρατηγικής προς τις επιχειρήσεις μπορεί να θεωρηθεί ως προσπάθεια απόκρυψης αρνητικών επιχειρηματικών πρακτικών (π.χ. φαινόμενο «greenwashing»).

Συμπερασματικά, η ιδιαίτερα περιορισμένη θεσμοθέτηση κανόνων και ρυθμίσεων για την ΕΚΕ στην Ελλάδα από την πλευρά του κράτους (εθνική στρατηγική, διοικητική υποστήριξη, εργαλεία και μηχανισμοί, τεχνογνωσία) αντισταθμίζεται από την ύπαρξη σχετικής τεχνογνωσίας στον ιδιωτικό τομέα, τις ΜΚΟ και τον ακαδημαϊκό τομέα, την ύπαρξη (έστω και αποσπασματικά) νομοθεσίας που σχετίζεται με θέματα ΕΚΕ και την αυξημένη αυτονομία των δευτεροβάθμιων και τριτοβάθμιων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης στη λήψη στρατηγικών αποφάσεων. Η ΕΚΕ μπορεί να αποτελέσει τη θεωρητική και πρακτική βάση για την κοινωνικά υπεύθυνη επιχειρηματικότητα, με πολλαπλά οφέλη για τους δημόσιους οργανισμούς και τις δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις (ενίσχυση εξαγωγικού χαρακτήρα, διεθνείς εφοδιαστικές αλυσίδες, προσαρμογή σε νέες καταναλωτικές τάσεις).

6.6 Συμπεράσματα

Από την παραπάνω συζήτηση μπορούν να εξαχθούν σημαντικά συμπεράσματα για το ρόλο της Εθνικής Στρατηγικής ΕΚΕ ως προς τη συμβολή των δημόσιων οργανισμών, επιχειρήσεων και αυτοδιοικητικών δομών στην ανάδειξη, προώθηση και εφαρμογή της ΕΚΕ.

- Οι δημόσιοι οργανισμοί μπορούν να αναδείξουν τη συμβολή και τη σημασία της ΕΚΕ στην προσπάθεια εξόδου της Ελλάδας από την οικονομική κρίση και το γεγονός ότι η ΕΚΕ μπορεί να αποτελέσει τη βάση ενός βιώσιμου υποδείγματος ανάπτυξης.
- Με δεδομένη την περιορισμένη γνώση και κουλτούρα για την ΕΚΕ, **ο ρόλος των δημοσίων οργανισμών** (υπουργεία, επιμελητήρια, ακαδημαϊκά ιδρύματα κ.α.) οφείλει να είναι **ιδιαίτερα ενεργός** στην προώθησή της. Με τη χάραξη Εθνικής Στρατηγικής ΕΚΕ, οι δημόσιοι οργανισμοί μπορούν να βοηθήσουν με τις εξής κατηγορίες παρεμβάσεων:
 - Ενημέρωση των επιχειρήσεων – διοίκησης και εργαζομένων – και ιδιαίτερα των ΜμΕ, για τα οφέλη της ΕΚΕ
 - Τεχνογνωσία και ανάπτυξη δεξιοτήτων για την υλοποίηση της ΕΚΕ
 - Αύξηση πόρων για δράσεις ΕΚΕ
 - Διαφάνεια στις δράσεις ΕΚΕ και αποφυγή «πράσινου ξεπλύματος»
 - Αποτελεσματική επικοινωνία των δράσεων ΕΚΕ.
- Με δεδομένη την αυξημένη αυτονομία των Περιφερειών και των Δήμων στη λήψη αποφάσεων για τη χάραξη τοπικών πολιτικών, η Εθνική Στρατηγική για την ΕΚΕ οφείλει να αποτελέσει τον πυλώνα στη βάση του οποίου θα στηριχτεί η ανάπτυξη περιφερειακών ή/και τοπικών πρωτοβουλιών για την ΕΚΕ. Εντούτοις, η εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής ΕΚΕ σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο απαιτεί τη μελέτη, αναγνώριση και ενσωμάτωση στην Εθνική Στρατηγική των προβλημάτων και αναγκών που αναμένεται η ΕΚΕ να καλύψει σε αυτά τα επίπεδα.
- Οι επιχειρήσεις πρέπει αναπτύξουν εσωτερικούς μηχανισμούς με στόχο την ενσωμάτωση της ΕΚΕ στις λειτουργικές διαδικασίες τους, καθώς η υιοθέτηση κοινωνικών και περιβαλλοντικά υπεύθυνων διαδικασιών παραγωγής των προϊόντων και των υπηρεσιών τους γίνεται απαιτητή με ολοένα εντονότερο τρόπο. Η Εθνική Στρατηγική για την ΕΚΕ οριοθετεί το πλαίσιο αυτής της κοινωνικής αδειοδότησης, ώστε να μειωθούν οι αρνητικές επιπτώσεις σε άτομα, κοινωνία και περιβάλλον από τη μη υπεύθυνη συμπεριφορά επιχειρήσεων.

7 ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΚΕ

7.1 Στόχοι

Η Εθνική Στρατηγική για την ΕΚΕ έχει τους εξής συγκεκριμένους στόχους:

- να αναδείξει το ρόλο της πολιτείας στην ΕΚΕ μέσω της α) διάδοσης της ΕΚΕ στις επιχειρήσεις και της υλοποίησης προγραμμάτων ΕΚΕ από αυτές και β) της ανάπτυξης δράσεων ΕΚΕ από την ίδια την Πολιτεία.
- να προσδιορίσει τις βασικές διαστάσεις της ολοκληρωμένης Εθνικής Στρατηγικής για την ΕΚΕ (πολιτικές και πρότυπα, μέτρα και εργαλεία, πεδία εφαρμογής) (βλ. Εικόνα 1-1).
- να περιγράψει τις απαιτούμενες υποστηρικτικές δομές για τη χάραξη, την εφαρμογή και την αξιολόγηση της Εθνικής Στρατηγικής, καθώς και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησής της.

7.2 Πεδία Εφαρμογής – Εθνικές Προτεραιότητες 2020

Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη ως κουλτούρα και πρακτική μιας επιχείρησης, μπορεί να συμβάλει σημαντικά, στην αντιμετώπιση των κρίσιμων κοινωνικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων της εποχής μας.

Η χώρα μας, στο πλαίσιο της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και του Εθνικού Μεταρρυθμιστικού Πλαισίου, έθεσε τέσσερις βασικούς στόχους έως το 2020:

- Τη διαμόρφωση του ποσοστού απασχόλησης στην ηλικιακή ομάδα 20-64 ετών σε 70%.
- Τη μείωση του πληθυσμού των πολιτών που απειλούνται από τη φτώχεια ή/και τον κοινωνικό αποκλεισμό κατά 450.000 άτομα.
- Τη μείωση του αριθμού των παιδιών και νέων (0-17) που απειλούνται από τη φτώχεια κατά 100.000 άτομα.
- Την κάλυψη άμεσων αναγκών, αλλά και τη διαμόρφωση αποτελεσματικών και βιώσιμων μακροχρόνιων υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας, δημιουργώντας ένα «δίχτυ κοινωνικής ασφάλειας».

7.2.1 Ανθρώπινο Κεφάλαιο

Ειδικότερα, στον τομέα της εργασίας, η ανάδειξη του ανθρώπινου δυναμικού ως κεφαλαίου για την επιχείρηση και την κοινωνία, προϋποθέτει την εξασφάλιση ενός σωστού εργασιακού περιβάλλοντος. Για το σκοπό αυτό αναγκαία είναι:

- Η προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον χώρο εργασίας.
- Η εξάλειψη κάθε μορφής καταναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας.
- Η κατάργηση της παιδικής εργασίας.

- Η προστασία της υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων.
- Ένα δίκαιο σύστημα αμοιβών και παροχών (σύστημα στελέχωσης, πακέτα αμοιβών, πακέτα παροχών) που οδηγούν στην βελτίωση της ποιότητας της ζωής των εργαζομένων.
- Η ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης, επανακατάρτισης και δια βίου μάθησης.
- Η εξάλειψη των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού στους όρους πρόσληψης και στην εργασία.
- Η ισορροπία της εργασιακής και της οικογενειακής ζωής.
- Ο σεβασμός του δικαιώματος του συνδικαλιζέσθαι και η αναγνώριση του δικαιώματος της συλλογικής διαπραγματεύσεως, μέσω της ενθάρρυνσης των εργατικών σωματείων καθώς και η ανάπτυξη των θεσμών διαβούλευσης με στόχο την προώθηση της συμμετοχής και της δημοκρατίας στον εργασιακό χώρο.

Ειδικότερα για τους εργαζόμενους που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της απόλυσης αναγκαία είναι :

- Η παροχή κατάρτισης, επανακατάρτισης και δια βίου μάθησης.
- Η ανάπτυξη συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης σε εργαζόμενους πλησίον της σύνταξης.
- Η στήριξη συνεργατικών σχημάτων στον τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας.

7.2.2 Κοινωνία

Για να υπάρξει μια κοινωνία βιώσιμη, η επιχείρηση μπορεί να αναλάβει πλήθος δράσεων και πρωτοβουλιών προκειμένου να συμβάλει στην εξάλειψη της φτώχειας και ειδικότερα της παιδικής φτώχειας. Για το σκοπό αυτό απαιτούνται πρωτοβουλίες για την:

- Ανάσχεση της ανεργίας με τη δημιουργία ή διατήρηση θέσεων εργασίας.
- Επανάταξη αποκλεισμένων κοινωνικά ομάδων (άτομα με αναπηρία, μετανάστες, απεξαρτημένων από ουσίες, κ.λπ) και την καταπολέμηση των διακρίσεων.
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και ειδικότερα της κοινωνικής οικονομίας.
- Στήριξη ή /και δημιουργία ποιοτικών κοινωνικών υπηρεσιών.
- Καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας με την απορρόφηση σε θέσεις εργασίας ανέργων μελών οικογενειών με παιδιά.
- Ενδυνάμωση της τοπικής ανάπτυξης.

7.2.3 Αγορά

7.2.3.1 Διαφάνεια

- Επέκταση της διαφάνειας μέσω της χρησιμοποίησης των βάσεων δεδομένων των Δημοσίων Υπηρεσιών προς όφελος του καταναλωτή και πολίτη.
- Μέσω της επαύξησης των δικαιωμάτων των μετόχων που σχετίζονται τόσο με την οδηγία 2013/34/ΕΕ σχετικά με την δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών

πληροφοριών & πληροφοριών για την πολυμορφία από ορισμένες μεγάλες εταιρείες και ομίλους όσο και με την οδηγία 2007/36/ΕΚ (νέο) η οποία εμβαθύνει στην επέκταση των δικαιωμάτων των μετόχων και ιδιαίτερα των μετόχων μειοψηφίας.

Η διαφάνεια αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για την εύρυθμη λειτουργία της ΕΚΕ. Η έλλειψη διαφάνειας στις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς τρέφει τη διαφθορά, με δραματικές συνέπειες: επιβάρυνση του κόστους των επιχειρήσεων κατά 10% παγκοσμίως, αύξηση μέχρι και 25% του κόστους των συμβάσεων προμηθειών στις αναπτυσσόμενες χώρες, ενώ έχει δυσμενέστερες κοινωνικές και ψυχολογικές προεκτάσεις αφού πλήττει κυρίως τα χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα. Σύμφωνα με το World Economic Forum, η διαφθορά φαίνεται να είναι το δεύτερο μεγάλο πρόβλημα σχετικά με το επιχειρείν στην Ελλάδα σήμερα, μετά τη γραφειοκρατία. Από έρευνες της Παγκόσμιας Τράπεζας σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης καταδεικνύεται ότι οι επιχειρηματίες είναι διατεθειμένοι να καταφύγουν σε δωροδοκία και άλλα αθέμιτα μέσα προκειμένου να επιτύχουν τους εταιρικούς στόχους τους.

Είναι λοιπόν απαραίτητη η υιοθέτηση μιας επιχειρηματικής κουλτούρας που να αποτυπώνει την ηθική ακεραιότητα του οργανισμού. Αυτή εκφράζεται στην ποιότητα των προϊόντων και υπηρεσιών, στις τιμές και στη διαφανή συνεργασία με εργαζόμενους, προμηθευτές ή άλλους συνεργάτες. Η εταιρεία / οργανισμός οφείλει να εφαρμόζει το πλαίσιο ακεραιότητας το οποίο έχει υιοθετήσει. Θεμελιώδες στοιχείο είναι οι συμμετέχοντες να έχουν πρόσβαση και δυνατότητα ελέγχου ότι οι αρχές εφαρμόζονται. Ενδεικτικές ενέργειες είναι οι εξής:

- Γραπτή δέσμευση για την καταπολέμηση της διαφθοράς.
- Δημόσια δέσμευση συμμόρφωσης σε όλους τους σχετικούς νόμους, συμπεριλαμβανομένων των νόμων κατά της διαφθοράς.
- Υποστήριξη της ηγεσίας στην καταπολέμηση της διαφθοράς.
- Εταιρικός Κώδικας Δεοντολογίας καταπολέμησης της διαφθοράς, που αφορά ρητά όλους τους εργαζόμενους, συνεργάτες, διαμεσολαβητές, εργολάβους, υπεργολάβους και προμηθευτές.
- Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τους υπαλλήλους για την καταπολέμηση της διαφθοράς.
- Πολιτικές καθορισμού προσφοράς ή αποδοχής κατάλληλων / ακατάλληλων δώρων, φιλοξενίας και εξόδων ταξιδίων, απαγόρευσης φιλοδωρήματα για διευκολύνσεις κλπ.
- Πολιτική απαγόρευσης πολιτικών συνεισφορών ή πλήρους γνωστοποίησής τους.
- Απαγόρευση αντιποίνων για την καταγγελία πιθανής παράβασης κάποιας πολιτικής.
- Παροχή καναλιών/δομών μέσω των οποίων οι εργαζόμενοι μπορούν να καταγγείλουν εμπιστευτικά πιθανές παραβάσεις κάποιας πολιτικής ή να ζητήσουν συμβουλές (π.χ., whistleblowing).

Διαφάνεια και ακεραιότητα αποτελούν τους πυλώνες ενθάρρυνσης της επιχειρηματικότητας και του υγιούς ανταγωνισμού. Με τη δημοσιοποίηση πληροφοριών σχετικών με τη δέσμευση και τις δράσεις που έχουν αναληφθεί, η εταιρεία / οργανισμός

επιδεικνύει αποφασιστικότητα για εφαρμογή των θεσμών. Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη μπορεί να συμβάλλει στην ανάκτηση και διατήρηση της αξιοπιστίας του επιχειρηματικού κόσμου, καθώς τα προγράμματα ΕΚΕ είναι σε θέση να εξασφαλίσουν την εδραίωση της διαφάνειας και δε μπορούν παρά να συνυπάρχουν με την ορθή εφαρμογή των κανόνων της Εταιρικής Διακυβέρνησης.

7.2.3.2 Επιχειρηματική ηθική

Με τον όρο επιχειρηματική ηθική εννοούμε την ενασχόληση και την αντιμετώπιση της επιχείρησης απέναντι στο εταιρικό της περιβάλλον και στην κοινωνία ώστε να προάγεται, παράλληλα με το επιχειρηματικό κέρδος, το κοινωνικό συμφέρον, η πρόοδος, η δημιουργικότητα. Η προαγωγή της επιχειρηματικής ηθικής μπορεί να πραγματοποιηθεί και με τρόπους όπως:

- Τιμολογιακή πολιτική επιχειρήσεων
- Ενίσχυση κανόνων τιμολογιακής πολιτικής μέσω των πρόσφατων παρεμβάσεων των νόμων 4251/2014 και 4252/2014 με αυστηρή τήρηση του κανονιστικού αυτού πλαισίου από τις επιχειρήσεις,
- Καθιέρωση ανταγωνιστικής συμπεριφοράς των επιχειρήσεων μέσω της εκπαίδευσης αυτών σε σύγχρονες μεθόδους και εργαλεία, μέσω της αξιοποίησης εργαλείων φορέων και μέσω της χρήσης εργαλείων δημοσίου χαρακτήρα (π.χ. παρατηρητήριο τιμών) που καθιερώνουν ενιαίους κανόνες συγκρισιμότητας αγαθών και υπηρεσιών

7.2.3.3 Σεβασμός και υποστήριξη δικαιωμάτων καταναλωτή

Από το 1975 που θεσπίστηκαν τα πρώτα μέτρα για την προστασία των καταναλωτών, η ΕΕ καταβάλλει συνεχείς προσπάθειες, προκειμένου να διασφαλίσει ένα υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας και της ασφάλειας όλων των ευρωπαϊών καταναλωτών, από το στάδιο κατασκευής των προϊόντων, έως την τελική τους χρήση.

Στο πλαίσιο αυτό αντίστοιχα η Ελληνική Πολιτεία έχει θέσει ως στόχο:

- Την προστασία του καταναλωτή από σοβαρούς κινδύνους και απειλές που δεν μπορεί να αντιμετωπίσει μόνος του,
- Τη διασφάλιση της δυνατότητας του καταναλωτή να επιλέγει με βάση σαφείς, ακριβείς και συνεκτικές πληροφορίες, καθώς αυτές επηρεάζουν τις αποφάσεις του και συμβάλλουν στην εδραίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης
- Την κατοχύρωση των δικαιωμάτων του καταναλωτή και της πρόσβασής του σε μηχανισμούς ταχείας και αποτελεσματικής επίλυσης τυχόν διαφορών με τους εμπόρους,
- Τη διασφάλιση ότι τα δικαιώματα του καταναλωτή συμβαδίζουν με τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις, κυρίως στις αγορές τροφίμων, ενέργειας, χρηματοπιστωτικών προϊόντων, μεταφορών και προϊόντων ψηφιακής τεχνολογίας.

Γενικότερα, ο ρόλος των επιχειρήσεων στην εφαρμογή της αυτοδέσμευσης, όσον αφορά τον πλήρη σεβασμό των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών είναι πολύ σημαντικός, ιδιαίτερα στη ψηφιακή εποχή που ζούμε. Ζητούμενο είναι η συνεργασία μεταξύ καταναλωτών και επιχειρήσεων να ενισχυθεί περαιτέρω, μέσω της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας ρυθμιστικών μη νομικών μέσων.

Επίσης, οι επιχειρήσεις οφείλουν να λειτουργούν με υπευθυνότητα και ηθικές αρχές, σεβόμενες τα δικαιώματα των καταναλωτών και προσφέροντάς τους ποιοτικά προϊόντα και υπηρεσίες, με λογικό κόστος και υψηλό επίπεδο προδιαγραφών υγείας και ασφάλειας. Παράλληλα, ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται να δοθεί στις ανάγκες των ευάλωτων ομάδων καταναλωτών, οι οποίες πολλαπλασιάστηκαν κατά τη διάρκεια της τρέχουσας κοινωνικοοικονομικής κρίσης. Στο πλαίσιο ανάπτυξης μιας τέτοιας πολιτικής από πλευράς επιχειρήσεων βρίσκεται η χρυσή τομή ανάμεσα στην προστασία των καταναλωτών και στην επιχειρηματική ανταγωνιστικότητα.

7.2.3.4 Εταιρική διακυβέρνηση και εσωτερικός έλεγχος

Ο όρος «Εταιρική Διακυβέρνηση» (ΕΔ) περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο οι επιχειρήσεις διοικούνται και ελέγχονται. Σύμφωνα με τις Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), οι οποίες αποτελούν διεθνώς σημείο αναφοράς, η ΕΔ διαρθρώνεται ως ένα σύστημα σχέσεων ανάμεσα στη Διοίκηση της επιχείρησης/οργανισμού, το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ), τους μετόχους της και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, συνιστά δε τη δομή μέσω της οποίας προσεγγίζονται και τίθενται οι στόχοι της επιχείρησης/οργανισμού, εντοπίζονται οι βασικοί κίνδυνοι που αυτή αντιμετωπίζει κατά τη λειτουργία της, προσδιορίζονται τα μέσα επίτευξης των επιχειρηματικών στόχων, οργανώνεται το σύστημα διαχείρισης κινδύνων και καθίσταται δυνατή η παρακολούθηση της απόδοσης της Διοίκησης, κατά τη διαδικασία εφαρμογής των παραπάνω.

Οι Αρχές του ΟΟΣΑ υπογραμμίζουν τον ρόλο της καλής ΕΔ στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, όσον αφορά αφενός στην αποτελεσματικότητα της εσωτερικής οργάνωσης αφετέρου στο χαμηλότερο κόστος κεφαλαίου. Τέλος, η αυξημένη διαφάνεια που προάγει η ΕΔ έχει ως αποτέλεσμα τη βελτίωση της διαφάνειας στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας των ιδιωτικών επιχειρήσεων, αλλά και των δημόσιων οργανισμών και θεσμών.

Τις τελευταίες δύο δεκαετίες, η Ευρώπη γνώρισε την εκτενή διάδοση κωδίκων ΕΔ. Οι κώδικες αυτοί βασίζονται στην οικειοθελούς χαρακτήρα «συμμόρφωση ή εξήγηση» (comply or explain) και με τις ουσιαστικές διατάξεις τους συνιστούν πλέον το κυρίαρχο εργαλείο για τη θέσπιση προτύπων διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η προσέγγιση αυτή έχει υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και για την πρόσφατη Οδηγία της για τη δημοσιοποίηση μη οικονομικών πληροφοριών.

Στην Ελλάδα, το πλαίσιο ΕΔ έχει αναπτυχθεί μέσω της υιοθέτησης:

- i. Υποχρεωτικών κανόνων: Όπως ο Ν. 2190/1920 περί Ανωνύμων Εταιρειών και ο Ν. 3016/2002, που θεσπίζει τον εσωτερικό έλεγχο, καθώς και ένα πλήθος άλλων

νομοθετικών πράξεων που δημιουργούν νέους κανόνες ΕΔ ενσωματώνοντας αντίστοιχες ευρωπαϊκές οδηγίες εταιρικού δικαίου και

- ii. Αυτορρύθμισης: Ο Ελληνικός Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης (ο Κώδικας) συντάχθηκε με πρωτοβουλία του ΣΕΒ το 2011 και κατόπιν τροποποιήθηκε, στο πλαίσιο της πρώτης αναθεώρησής του το 2013, από το Ελληνικό Συμβούλιο Εταιρικής Διακυβέρνησης (ΕΣΕΔ), το οποίο ιδρύθηκε το 2012 από το Χρηματιστήριο Αθηνών και τον ΣΕΒ. Ο Κώδικας είναι προσαρμοσμένος στην ελληνική νομοθεσία και στην επιχειρηματική πραγματικότητα και όπως προαναφέρθηκε έχει συνταχθεί με βάση την αρχή της «συμμόρφωσης ή εξήγησης» περιλαμβάνοντας έτσι και θέματα που ξεπερνούν τους υπάρχοντες νόμους και κανόνες. Ο Κώδικας δεν επιβάλλει υποχρεώσεις, αλλά εξηγεί πώς να υιοθετηθούν ορθές πρακτικές και διευκολύνει τη διαμόρφωση πολιτικών και πρακτικών εταιρικής διακυβέρνησης, που θα ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες συνθήκες κάθε εταιρείας.

Το 2014, το Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη ανέλαβε, βασιζόμενο και στον Κώδικα του ΕΣΕΔ, τη δημιουργία του Οδηγού Υπεύθυνης Επιχειρηματικότητας: Διαφάνεια και Διακυβέρνηση, με στόχο να αποτελέσει χρηστικό εφόδιο για όλες τις επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους, και ιδιαίτερα για τις μεσαίες / μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ), οι οποίες δίνουν το δικό τους καθημερινό αγώνα ως μέρος της εφοδιαστικής αλυσίδας μεγάλων επιχειρήσεων, προκειμένου να προσελκύσουν επενδυτές, να ενισχύσουν τη δημόσια εικόνα τους, να γίνουν σημείο αναφοράς στο κλάδο τους και να αποκτήσουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα μέσω της υιοθέτησης ενός νέου μοντέλου υπεύθυνης επιχειρηματικότητας.

7.2.4 Περιβάλλον – Κλιματική Αλλαγή

Στο πλαίσιο της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» οι στόχοι της Ελλάδας διακρίνονται σε δύο αλληλένδετα σύνολα:

A. Αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας και μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, επί των οποίων η Ελλάδα αποσκοπεί σε :

- Μείωση της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας κατά 2,85 Mtoe έως το 2020
- Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου για τομείς εκτός συστήματος εμπορίας κατά 4% (σε σχέση με τις τιμές του 2005)
- Αύξηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο 20% της μικτής τελικής κατανάλωσης ενέργειας

B. Προώθηση των στόχων του «Χάρτη πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη», οι οποίοι για το 2020 προβλέπουν:

- Ως προς τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή, τη θέσπιση κινήτρων που θα ωθήσουν τη μεγάλη πλειονότητα των εταιριών στην κατεύθυνση της συστηματικής μέτρησης, συγκριτικής αξιολόγησης και βελτίωσης της αποδοτικότητας των πόρων τους σε συνεχή βάση, καθώς και τη συνδρομή του κράτους σε συνεργασίες

- εταιριών για τη βέλτιστη χρήση των αποβλήτων και των παραπροϊόντων που παράγουν (π.χ. εκμεταλλευόμενες τη βιομηχανική συμβίωση).
- Ως προς τη μετατροπή των αποβλήτων σε πόρους, τη διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής του ενωσιακού κεκτημένου για τα απόβλητα.
 - Ως προς τη στήριξη της έρευνας και της καινοτομίας, την εστίαση της δημόσιας χρηματοδότησης της έρευνας σε καίριας σημασίας στόχους που αφορούν την αποδοτικότητα των πόρων, σε συνεχή βάση.
 - Ως προς τις επιζημίες για το περιβάλλον επιδοτήσεις (ΕΠΕ) και τον εξορθολογισμό των τιμών, τον προσδιορισμό των πλέον σημαντικών ΕΠΕ, την κατάρτιση σχεδίων για τη σταδιακή κατάργησή τους, τη στροφή της φορολόγησης από την εργασία προς τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και τη γενικότερη αναθεώρηση της φορολογικής πολιτικής προκειμένου να στηριχθεί αποτελεσματικότερα η αποδοτικότητα των πόρων.
 - Ως προς τις οικοσυστημικές υπηρεσίες, τη χαρτογράφηση της κατάστασης των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους, την εκτίμηση της οικονομικής τους αξίας και τη προαγωγή ενσωμάτωσης των εν λόγω αξιών στα συστήματα λογιστικής, καθώς και τη συνεργασία του κράτους με τα ενδιαφερόμενα μέρη ώστε να ενθαρρυνθούν οι επιχειρήσεις να εκτιμήσουν την εξάρτησή τους από τις οικοσυστημικές υπηρεσίες.
 - Ως προς τη βιοποικιλότητα, την εφαρμογή της στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα, καθώς και την ενσωμάτωση της αξίας των οικοσυστημικών υπηρεσιών στη διαδικασία χάραξης πολιτικής σε συνεχή βάση.
 - Ως προς τα ύδατα, τον καθορισμό στόχων αποδοτικότητας του νερού για το 2020 σε επίπεδο λεκάνης απορροής ποταμού, με κατάλληλα συμπληρωματικά μέτρα, λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλία των συνθηκών στους διάφορους οικονομικούς τομείς και γεωγραφικές περιοχές.
 - Ως προς την ποιότητα του αέρα, την επιτάχυνση εφαρμογής της σχετικής ενωσιακής νομοθεσίας.
 - Ως προς τις χρήσεις γης και το έδαφος, την ενσωμάτωση των άμεσων και έμμεσων χρήσεων γης και των περιβαλλοντικών επιπτώσεών τους στις οικείες διαδικασίες λήψης αποφάσεων, στον περιορισμό της διάβρωσης και την αύξηση των οργανικών υλών του εδάφους, καθώς και στον εντοπισμό και αποκατάσταση ρυπασμένων εδαφών.
 - Ως προς τη θαλάσσια στρατηγική, την εφαρμογή της σχετικής οδηγίας-πλαίσιο.
 - Ως προς τη σπατάλη τροφίμων, τη μείωσή της μέσω, μεταξύ των άλλων, και του εθνικού προγράμματος πρόληψης των αποβλήτων.
 - Ως προς τη βελτίωση των κτιρίων, την υιοθέτηση αποδοτικών, από πλευράς πόρων, κατασκευαστικών πρακτικών μέσω επενδύσεων σε δεξιότητες, προγράμματα μαθητείας και δραστηριότητες προβολής/επικοινωνίας, καθώς και κοστολόγησης για ολόκληρο τον κύκλο ζωής και κατάλληλων χρηματοδοτικών ρυθμίσεων.

Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, ως πλαίσιο οργάνωσης και υλοποίησης της υπεύθυνης ως προς το περιβάλλον επιχειρηματικότητας, έχει τη δυνατότητα να συνεισφέρει σημαντικά στο μεγαλύτερο μέρος των παραπάνω εθνικών στόχων.

8 ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΕΚΕ

Η ολοκληρωμένη προσέγγιση στην υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για την ΕΚΕ περιλαμβάνει τρεις βασικούς άξονες (διαστάσεις): (α) πολιτικές και πρότυπα που μπορούν να εφαρμοστούν από τους δημόσιους φορείς, (β) εργαλεία και μέτρα εφαρμογής πολιτικών και (γ) πεδία εφαρμογής σε συνάρτηση με εθνικές προτεραιότητες.

8.1 Πολιτικές και Πρότυπα

Οι πολιτικές και τα πρότυπα που μπορούν να εφαρμοστούν από τους δημόσιους φορείς για την προώθηση της ΕΚΕ μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως εξής:

- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των επιχειρήσεων και οργανισμών για την ΕΚΕ
- Ενίσχυση των ικανοτήτων (capacity building) των επιχειρήσεων και οργανισμών για την εφαρμογή δράσεων ΕΚΕ
- Διαφάνεια των δράσεων ΕΚΕ
- Ανάπτυξη και εφαρμογή δράσεων ΕΚΕ στο πλαίσιο συμμετοχής των επιχειρήσεων σε διεθνείς εφοδιαστικές αλυσίδες
- Ονοματοσήμανση (branding/labelling) και επικοινωνία δράσεων ΕΚΕ από τους οργανισμούς και τις επιχειρήσεις που τις εφαρμόζουν.

8.2 Εργαλεία και Μέτρα Εφαρμογής Πολιτικών

Τα εργαλεία / μέτρα εφαρμογής πολιτικών που διαθέτει η Πολιτεία για την υποστήριξη δράσεων ΕΚΕ από επιχειρήσεις και οργανισμούς συνοψίζονται, στη βάση των κατηγοριών που περιγράφηκαν νωρίτερα (βλ. Ενότητα 6.3) ως εξής:

8.2.1 Μέτρα Νομοθετικού Χαρακτήρα

- Εισαγωγή νέων κριτηρίων αξιολόγησης για τις δημόσιες προμήθειες που θα ενσωματώνουν πέρα από τις περιβαλλοντικές παραμέτρους (Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, Ν. 3855/2010) και κοινωνικές παραμέτρους.

8.2.2 Μέτρα Οικονομικού Χαρακτήρα

- Εισαγωγή περιβαλλοντικών και κοινωνικών παραμέτρων στα Κριτήρια Πιστωτικής Αξιολόγησης των επιχειρήσεων από τις Ελληνικές τράπεζες.
- Δημιουργία χρηματιστηριακού δείκτη που θα αναφέρεται σε κοινωνικά υπεύθυνες επιχειρήσεις.

8.2.3 Μέτρα Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης και Εκπαίδευσης

- Δράσεις εκπαίδευσης σχετικά με την Ηθική Συμπεριφορά και την Υπευθυνότητα, τόσο στην εργασιακή, όσο και στην προσωπική ζωή: Μια νέα, περισσότερο ηθική συμπεριφορά στην επαγγελματική και προσωπική ζωή, προκύπτει ολοένα και περισσότερο, ως μια αναδυόμενη ολιστική ανάγκη, η οποία δεν πρέπει να αποτελεί ζητούμενο μόνο των επιχειρήσεων και οργανισμών. Αντίθετα, θα πρέπει να αποτελεί συστατικό στοιχείο της εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων με επικέντρωση ότι μόνο στην τριτοβάθμια, αλλά και στη δευτεροβάθμια και πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Στο σημείο αυτό γίνεται εύκολα κατανοητό πως η εκπαίδευση ξεκινάει κατά τα πρώτα της στάδια, εντός του οικογενειακού περιβάλλοντος, οπότε η εκπαίδευση των ενηλίκων αναφορικά με θέματα υπευθυνότητας αποτελεί απαραίτητο συστατικό της ενίσχυσης της ευρύτερης παιδευτικής διαδικασίας. Η υποστήριξη των εκπαιδευομένων ανεξαρτήτως ηλικίας ή επιπέδου, σε παροντικές και μελλοντικές δραστηριότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης, θα πρέπει να στοχεύει στην απόκτηση και τη χρήση γνώσεων, δεξιοτήτων και προσόντων που διευκολύνουν την προσωπική εξέλιξη, την απασχολησιμότητα, την ενεργό συμμετοχή στην αγορά εργασίας. Κατ' επέκταση η υποστήριξη των εκπαιδευομένων θα πρέπει να λειτουργεί ως κίνητρο για τους ίδιους τους εργοδότες για δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος μέσα από τη προσέλκυση και διατήρηση υψηλού επιπέδου ανθρώπινου κεφαλαίου αλλά και γενικότερα ως θεμέλιο ενός καλύτερου οικονομικού και κοινωνικού περιβάλλοντος. Επίσης, μέσω της ένταξης θεμάτων Ηθικής Συμπεριφοράς και Υπευθυνότητας, ενισχύεται ουσιαστικά η ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και διευκολύνεται η κινητικότητα των εργαζομένων, σε εθνικό ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα, η ενίσχυση της εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων, αναφορικά με τα πιο πάνω αντικείμενα έχει ως στόχο να συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας της εργασίας. Αυτό μπορεί να καταστεί εφικτό μέσω της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων, κοινωνικών εταίρων, ιδρυμάτων και οργανισμών που παρέχουν ευκαιρίες και δυνατότητες εκπαίδευσης και άλλων σχετικών με την εκπαίδευση φορέων. Επίσης, η διευκόλυνση της ανάπτυξης καινοτόμων πρακτικών στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και η μεταφορά τεχνογνωσίας επιτυχημένων προσεγγίσεων, μπορεί άμεσα να εξοπλίσει τους μελλοντικούς εργαζομένους και επιχειρηματίες με τις κατάλληλες δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να ενεργούν, ακολουθώντας μια πιο ηθική προσέγγιση στην επιχειρησιακή καθημερινότητα και τις προσωπικές τους δραστηριότητες. Αποτέλεσμα την προώθηση της βιωσιμότητας και της κοινωνικής συνοχής σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά και την εξασφάλιση ότι όλοι γνωρίζουν και είναι ενήμεροι σχετικά με τις ολοένα και περισσότερο απαιτούμενες ηθικές συμπεριφορές.
- Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σχετικά με την κοινωνική υπευθυνότητα: Δράσεις αυτού του είδους στοχεύουν στην υπερνίκηση των προβληματισμών και αντιρρήσεων που έχουν οι λήπτες τους και υιοθέτηση της κοινωνικά υπεύθυνης συμπεριφοράς από όσο το δυνατόν περισσότερα ενδιαφερόμενα μέρη μέσα από δράσεις εξοικείωσής τους σε αυτήν, τη χρήση οδηγιών και στρατηγικών συνεργιών για διάδοσή της και την ενθάρρυνση της

υιοθέτησής της. Λήπτες των παραπάνω δράσεων μπορούν να είναι (μεταξύ άλλων) τα ακόλουθα ενδιαφερόμενα μέρη:

- Επιχειρηματική κοινότητα
 - Φορείς Διοίκησης
 - Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
 - Ακαδημαϊκή Κοινότητα.
- Ανάδειξη Καλών Πρακτικών: Η ανάδειξη καλών πρακτικών ΕΚΕ που εφαρμόζονται τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα μπορεί να συμβάλει στην αύξηση της προβολής και αξιοπιστίας της ΕΚΕ. Για το σκοπό αυτό προτείνεται η δημιουργία ενός ηλεκτρονικού αποθετηρίου (repository) Καλών Πρακτικών που εφαρμόζουν δημόσιοι οργανισμοί και επιχειρήσεις. Η ανάδειξη των Καλών Πρακτικών μπορεί επίσης να υποστηριχτεί από την καθιέρωση εθνικού βραβείου για την καλύτερη συνεργασία ιδιωτικού και δημόσιου τομέα στο πεδίο της ΕΚΕ και από την υποστήριξη Περιφερειακών / Κλαδικών / Ιδιωτικών διαγωνισμών αριστείας.
 - Ονοματοδότηση (branding): Δημιουργία, υιοθέτηση και διάδοση ειδικών σημάτων (labels) για τα ελληνικά προϊόντα/υπηρεσίες που παράγονται/προσφέρονται με κοινωνικά υπεύθυνο τρόπο.
 - Παροχή εξειδικευμένης βοήθειας: Δημιουργία εξειδικευμένων γραφείων υποστήριξης (help-desks) σε επιχειρηματικούς φορείς, με στόχο την ευαισθητοποίηση και την παροχή καθοδήγησης και πληροφόρησης προς τα μέλη τους αναφορικά με την υιοθέτηση δράσεων και πρακτικών ΕΚΕ, άρρηκτα συνδεδεμένων με την επιχειρηματική τους στρατηγική.

8.2.4 Μέτρα Δικτύωσης

- Ηλεκτρονικό Forum Ανοιχτού Διαλόγου: Θα αποτελείται από εκπροσώπους όλων των βασικών συμμετεχόντων: επιχειρήσεων, επιχειρηματικών φορέων, συνδικαλιστικών οργανώσεων, ΜΚΟ, πανεπιστημίων και εκπροσώπων της Πολιτείας. Στόχος του θα είναι η διαβούλευση για την υποστήριξη της ενιαίας και κοινής εθνικής στρατηγικής ΕΚΕ με ορίζοντα το 2020 και την ανά δύο χρόνια αξιολόγηση και επικαιροποίησή της κατά τα πρότυπα της ΕΕ.

8.2.5 Υβριδικά / Συνδυαστικά Μέτρα

Τα Υβριδικά/συνδυαστικά μέτρα προκύπτουν από το συνδυασμό δύο ή περισσότερων από τις παραπάνω κατηγορίες μέτρων και συνεπώς να ανταποκρίνονται ταυτόχρονα σε περισσότερους από έναν στόχους.

8.3 **Πεδία Εφαρμογής ΕΚΕ**

Οι παραπάνω πολιτικές και τα σχετιζόμενα εργαλεία / μέτρα εφαρμογής τους ανταποκρίνονται στα εξής πεδία εφαρμογής της ΕΚΕ:

- το **ανθρώπινο δυναμικό**, μέσω της ανάπτυξης δεξιοτήτων και της εκπαίδευσης του προσωπικού των επιχειρήσεων και οργανισμών, της προστασίας των εργασιακών δικαιωμάτων, της υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο εργασίας κλπ.
- την **ηγεσία της επιχείρησης**, μέσω της ενίσχυσης της επιχειρησιακής κουλτούρας για την ΕΚΕ, της ανάπτυξης σχέσεων εμπιστοσύνης και διαφάνειας με τα υπόλοιπα ενδιαφερόμενα μέρη κλπ.
- την **αγορά**, μέσω της ανάπτυξης προϊόντων και υπηρεσιών που ενσωματώνουν αρχές της ΕΚΕ, την εφαρμογή των αρχών ΕΚΕ στην εφοδιαστική αλυσίδα κλπ.
- το **φυσικό περιβάλλον**, μέσω της ενσωμάτωσης περιβαλλοντικών κριτηρίων στις διαδικασίες επιλογής προμηθευτών, τη βελτίωση του ενεργειακού αποτυπώματος των επιχειρήσεων κλπ.
- το **κοινωνικό περιβάλλον**, μέσω της ανάπτυξης καλών σχέσεων με τις τοπικές κοινότητες, την υποστήριξη κοινωνικών ομάδων που βρίσκονται σε ανάγκη κλπ.

8.4 Υποστηρικτικές Δομές

8.4.1 Εθνικό Συμβούλιο ΕΚΕ

Ο σκοπός του Εθνικού Συμβουλίου ΕΚΕ είναι η ανάπτυξη της ΕΚΕ, σύμφωνα με τις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Αρχές, και η πρόοδος των επιχειρήσεων στον τομέα αυτό. Το Εθνικό Συμβούλιο ΕΚΕ υποβάλλει προς την Πολιτεία εισηγήσεις συμβουλευτικού και γνωμοδοτικού χαρακτήρα για θέματα ΕΚΕ. Συμμετέχει σε επιτροπές, όργανα σχεδιασμού έργων υποδομής και σχεδίων νόμων και μεριμνά, με κάθε μέσο, για την ανάπτυξη της ΕΚΕ. Επιβλέπει το περιβάλλον της ΕΚΕ και λειτουργεί ως σύνδεσμος ανάμεσα στην κυβέρνηση και τις επιχειρήσεις χαράσσοντας την εθνική πολιτική για την ΕΚΕ.

Το Εθνικό Συμβούλιο ΕΚΕ είναι αρμόδιο για την επίβλεψη των κωδίκων δεοντολογίας, που συντάσσει η Αρχή Εφαρμογής ΕΚΕ. Το Εθνικό Συμβούλιο ελέγχει ώστε να τηρούνται οι διεθνείς και ευρωπαϊκές αρχές ΕΚΕ, αλλά και καταχωρεί πληροφορίες σχετικά με λειτουργία των επιχειρήσεων σε σχέση με την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη. Επίσης, υποστηρίζει τη δημιουργία προτύπων, με κριτήρια τα οποία συνδιαμορφώνει κατόπιν συμμετοχής του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και διοργανώνει διαβουλεύσεις σχετικά με θέματα που αφορούν την ΕΚΕ. Συντονίζει τις δράσεις της Αρχής Εφαρμογής και Αξιολόγησης ΕΚΕ και επιβλέπει το έργο της.

Το Εθνικό Συμβούλιο ΕΚΕ απαρτίζεται από συναρμόδια Υπουργεία, εκπροσώπους κοινωνικών εταίρων, και την ακαδημαϊκή Κοινότητα ενώ υποστηρίζεται διοικητικά από τη Δ/ση Ανωνύμων Εταιρειών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου.

8.4.2 Αρχή Εφαρμογής και Αξιολόγησης ΕΚΕ

Η Αρχή Εφαρμογής και Αξιολόγησης ΕΚΕ έχει σκοπό την ανάπτυξη και προαγωγή της δεοντολογίας στην Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, τη διασφάλιση της διαφάνειας,

αποτελεσματικότητας και συνοχής στην εφαρμογή της ΕΚΕ και γενικότερα την εποπτεία της εφαρμογής της από τις δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις, καθώς και την αξιολόγησή της εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής. Η Αρχή Εφαρμογής και Αξιολόγησης ΕΚΕ αποτελείται από εμπλεκόμενους με την ΕΚΕ φορείς, εκπροσώπους κοινωνικών εταίρων και την ακαδημαϊκή κοινότητα, ενώ υποστηρίζεται διοικητικά από τη Δ/ση Ανωτύμων Εταιρειών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου. Η Αρχή Εφαρμογής και Αξιολόγησης ΕΚΕ:

- Εποπτεύει και συντονίζει την εφαρμογή των φορέων που δραστηριοποιούνται στην ΕΚΕ και μπορεί να συμμετέχει σε συλλογικά κυβερνητικά όργανα με σχετική αρμοδιότητα.
- Μεριμνά για την τήρηση των κανόνων και αρχών της σχετικής με την ΕΚΕ Ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας.
- Γνωμοδοτεί προς το Εθνικό Συμβούλιο ΕΚΕ για τη νομιμότητα κάθε διάταξης σχεδίου νόμου ή κανονιστικής πράξης που αφορά στην εταιρική κοινωνική ευθύνη και μπορεί να συμμετέχει στις σχετικές νομοπαρασκευαστικές επιτροπές. Τα αρμόδια όργανα οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη της Αρχής.
- Αξιολογεί σε τακτά χρονικά διαστήματα την εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής ως προς την επίτευξη των ποσοτικών στόχων και την τήρηση του χρονοδιαγράμματος εφαρμογής και εισηγείται διορθωτικά μέτρα/κινήσεις προς το Εθνικό Συμβούλιο.

8.5 Στάδια Υλοποίησης Εθνικής Στρατηγικής

Η υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής ακολουθεί μια λογική διαδοχικών βημάτων, που προσδιορίζονται από τα στάδια εφαρμογής των πολιτικών υποστήριξης ΕΚΕ, το μέγεθος των επιχειρήσεων που συμμετέχουν, και τις χρονικές περιόδους στις οποίες υλοποιούνται αυτές οι πολιτικές.

8.5.1 Στάδια Εμπλοκής των επιχειρήσεων στην ΕΚΕ

Η υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής διακρίνεται σε τρία διαδοχικά στάδια, καθένα εκ των οποίων εκφράζει και μεγαλύτερο επίπεδο ωριμότητας της επιχείρησης / του οργανισμού στην ΕΚΕ:

- **Κανονιστική Συμμόρφωση:** Αυτό το στάδιο αποτελεί το απαραίτητο εισαγωγικό στάδιο μέσω του οποίου η επιχείρηση επιτυγχάνει και δηλώνει τη συμμόρφωσή της με το υπάρχον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο που σχετίζεται με θέματα ΕΚΕ στην Ελλάδα.
- **Ενσωμάτωση ΕΚΕ στη Στρατηγική:** Αυτό το στάδιο αποσκοπεί στη βελτίωση της ικανότητας των επιχειρήσεων και των οργανισμών να σχεδιάζουν, να αναπτύσσουν και να εφαρμόζουν δράσεις ΕΚΕ.
- **Αξιολόγηση Επιχειρηματικής Συμπεριφοράς με Κριτήρια ΕΚΕ:** Αυτό το στάδιο αποσκοπεί στην ενίσχυση της ικανότητας των επιχειρήσεων και οργανισμών για την αξιολόγηση των εσωτερικών (π.χ. ανταγωνιστικότητα, οικονομικοί δείκτες) όσο και

των εξωτερικών (π.χ. στο φυσικό περιβάλλον, την κοινωνία κλπ.) επιπτώσεων των δράσεων ΕΚΕ που εφαρμόζουν.

8.5.2 Μέγεθος Επιχειρήσεων

Η υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής επεκτείνεται σταδιακά σε κατηγορίες επιχειρήσεων ανάλογα με το μέγεθός τους. Οι κατηγορίες μεγεθών των επιχειρήσεων τις οποίες σταδιακά θα συμπεριλάβει η υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής έχουν ως εξής:

- M1: ≥ 250 εργαζόμενοι ή $> \text{€}10.000.001$ τζίρος
- M2: 150 - 249 εργαζόμενοι, ή $\text{€}5.000.001$ - $\text{€}10.000.000$ τζίρος
- M3: 50 - 149 εργαζόμενοι, ή $\text{€}1.000.001$ - $\text{€}5.000.000$ τζίρος
- M4: 10 – 49 εργαζόμενοι ή $\text{€}500.001$ - $\text{€}1.000.000$ τζίρος
- M5: έως 9 εργαζόμενοι, ή έως και $\text{€}500.000$ τζίρος

8.5.3 Χρονοδιάγραμμα

Το χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής (βλ. Πίνακας 8-1) δεν προσδιορίζεται ρητά. Η χρονική του οριοθέτηση σχετίζεται με τις συνθήκες της αγοράς, τις ευρωπαϊκές και διεθνείς εξελίξεις στο πεδίο της ΕΚΕ και τις αποφάσεις του Εθνικού Συμβουλίου ΕΚΕ. Σε αυτή τη φάση παρουσιάζονται (με παραμετρικό τρόπο) οι χρονικές φάσεις της υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής για τις προαναφερθείσες κατηγορίες μεγεθών επιχειρήσεων και οργανισμών. Το συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης θα αναπτυχθεί από το Εθνικό Συμβούλιο ΕΚΕ εντός εξαμήνου από τη σύστασή του.

Χρονικές Φάσεις	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7
Στάδια							
Κανονιστική Συμμόρφωση	M1	M2	M3	M4	M5		
Ενσωμάτωση ΕΚΕ		M1	M2	M3	M4	M5	
Αξιολόγηση			M1	M1, M2	M1, M2, M3	M1, M2, M3, M4	M1, M2, M3, M4, M5

Πίνακας 8-1: Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής

8.6 Καταγραφή Επιχειρήσεων που Δημοσιοποιούν ΕΚΕ

Η προσέγγιση καταγραφής των επιχειρήσεων σε Κεντρικό, Περιφερειακό και Κλαδικό επίπεδο, συντονισμένα μέσω του Γ.Ε.ΜΗ, μπορεί να αποτελέσει καλή πρακτική της χώρας μας διεθνώς, αναφορικά με την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης ως προς την ΕΚΕ και τον συντονισμό δυνάμεων, με στόχο τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας και τη μεγιστοποίηση των ωφελημάτων.

8.6.1 Καταγραφή σε Κεντρικό Επίπεδο

Τα τελευταία χρόνια λειτουργεί στην Ελλάδα το Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) όλων των νομικών μορφών επιχειρήσεων στην Ελλάδα που βοηθά στην παρακολούθηση των εμπορικών επιχειρήσεων από την πολιτεία και την καλύτερη εξυπηρέτηση των ίδιων των επιχειρήσεων από την κεντρική διοίκηση και τους αρμόδιους φορείς της.

Η καταγραφή των επιχειρήσεων που δημοσιεύουν απολογισμούς ΕΚΕ θα γίνεται με αυτοαπογραφή των επιχειρήσεων σε Εθνικό επίπεδο μέσω της Κεντρικής Βάσης Δεδομένων του Γ.Ε.ΜΗ. σε ετήσια βάση, καθιστώντας το Γ.Ε.ΜΗ. μέσο δημοσιότητας και παράγοντα διαφάνειας. Μέσω του Γ.Ε.ΜΗ. οι επιχειρήσεις θα έχουν τη δυνατότητα να δημοσιεύουν τους κοινωνικούς απολογισμούς τους ανεξάρτητα από το στάδιο υλοποίησής του (κανονιστική συμμόρφωση, ενισχυτικές δράσεις, αξιολόγηση δράσεων).

Όσον αφορά στον εποπτικό έλεγχο των υπόχρεων επιχειρήσεων για δημοσίευση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών σύμφωνα με την Οδηγία της ΕΕ 2013/34/ΕΕ καθώς και στο δειγματοληπτικό έλεγχο αξιοπιστίας των μη κανονιστικά υπόχρεων επιχειρήσεων αυτός θα γίνεται από την Εποπτική Αρχή ΕΚΕ.

8.6.2 Κλαδική Καταγραφή

Η αποδοχή και εφαρμογή όσων περιγράφονται στην Εθνική Στρατηγική για την ΕΚΕ είναι θεμελιώδης στόχος του παρόντος σχεδίου. Οι 21 κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας που ορίζονται από την ΕΛΣΤΑΤ μπορούν, τόσο μέσω των συλλογικών φορέων εκπροσώπησης επιχειρήσεων, όσο και μέσω διακλαδικών συνεργασιών να συμβάλουν με τη συγκέντρωση δυνάμεων στην ουσιαστική εφαρμογή ολιστικών προσεγγίσεων που επιφέρουν λύσεις σε συγκεκριμένα κλαδικά ζητήματα, τα οποία ενδιαφέρουν ολόενα και περισσότερους συμμετόχους.

Στο πλαίσιο αυτό τα κατά τόπους Επιμελητήρια καλούνται να αναπτύξουν με τη σειρά τους μηχανισμούς υποστήριξης και υποβοήθησης των μελών τους προς την κατεύθυνση αυτή, μέσω εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ενθάρρυνσης για ενασχόληση με την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη. Παράλληλα η συνένωση δυνάμεων μεταξύ επιχειρήσεων μπορεί να δημιουργήσει πολλαπλασιαστικά οφέλη τόσο για τις ίδιες όσο και για τους άμεσα ή έμμεσα ωφελούμενους.

Παράλληλα είναι επιθυμητή η μεταφορά τεχνογνωσίας που έχει ήδη αναπτυχθεί σε κλαδικό επίπεδο διεθνώς, με τη συμμετοχή και ελληνικών επιχειρήσεων, με στόχο τη μεταφορά τεχνογνωσίας και καινοτόμου προσέγγισης σε ζητήματα που απασχολούν την επιχειρηματική κοινότητα αλλά και την κοινωνία ευρύτερα.

Για την επίτευξη των πιο κάτω στόχων είναι επιθυμητή η διασύνδεση κλαδικών πλατφορμών παροχής πληροφόρησης με το Γ.Ε.ΜΗ ως εργαλείο άντλησης πληροφόρησης και συνένωσης δυνάμεων προς κοινές παρεμβάσεις.

8.6.3 Καταγραφή ανά Γεωγραφική Περιφέρεια

Οι δεκατρείς Περιφέρειες της Ελλάδας στη σημερινή τους μορφή και έκταση ορίζονται από τις σχετικές διατάξεις του προγράμματος «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης», που τέθηκε σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2011. Οι Περιφέρειες διαθέτουν δικές τους αυτοτελείς υπηρεσίες και οι αρμοδιότητές τους εκτείνονται σε ένα ευρύ φάσμα, από το σχεδιασμό, το συντονισμό και την εφαρμογή των πολιτικών που άπτονται των ζητημάτων της περιοχής, μέχρι και επιμέρους καθήκοντα της κεντρικής διοίκησης που μπορεί να τους ανατεθούν με νόμο.

Με στόχο η Εθνική Στρατηγική για την ΕΚΕ να διαχυθεί αποτελεσματικά τόσο στον κρατικό μηχανισμό όσο και στο επιχειρηματικό περιβάλλον όλης της επικράτειας, είναι απαραίτητη η ουσιαστική εμπλοκή των Περιφερειών στην υλοποίηση των πολιτικών και στη χρησιμοποίηση των εργαλείων που προβλέπονται στο παρόν σχέδιο.

Ως εκ τούτου εντός των Περιφερειών θα πρέπει να αναπτυχθεί η απαραίτητη τεχνογνωσία για την ολοκληρωμένη και αποτελεσματική ενημέρωση και υποστήριξη των τοπικών επιχειρήσεων. Παράλληλα θα πρέπει να υποστηριχθεί ενεργά η συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα σε τοπικό επίπεδο με στόχο τη συμβολή των επιχειρήσεων στην αντιμετώπιση των προβλημάτων και αναγκών που ενδεχομένως να ποικίλουν από περιοχή σε περιοχή, και μέχρι πρότινος αποτελούσαν αποκλειστική ευθύνη της Πολιτείας.

Προκειμένου η συνεργασία αυτή να καταστεί εφικτή απαιτείται η προηγούμενη καταγραφή των καλών πρακτικών ΕΚΕ που εφαρμόζουν και υλοποιούν οι τοπικές επιχειρήσεις. Παράλληλα απαιτείται και η **προτεραιοποίηση των αναγκών σε τοπικό επίπεδο**, ώστε να είναι εφικτή η συγκέντρωση δυνάμεων εκεί που πραγματικά το όφελος και ο θετικός αντίκτυπος θα επιφέρει ανακούφιση ή ακόμα και επίλυση προβλημάτων.

Για την επίτευξη του στόχου είναι επίσης απαραίτητη η κατάρτιση προγράμματος εκπαίδευσης των στελεχών των Περιφερειών, όσο και προγράμματος ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των τοπικών επιχειρήσεων, τα οποία μπορούν να αναλάβουν να διεκπεραιώσουν καταξιωμένοι επιχειρηματικοί φορείς με εμπειρία σε θέματα Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης.

Το παρόν σχέδιο προβλέπει την άμεση εφαρμογή των πολιτικών αυτών πρωτίστως στην Περιφέρεια Αττικής, καθώς οι επιχειρήσεις που εδρεύουν στη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή συνεισφέρουν περίπου στο 50% του ΑΕγΠ της Ελλάδας.

8.7 Δημόσιοι Φορείς Υλοποίησης

Η ολοκληρωμένη προσέγγιση για την ΕΚΕ που προωθείται μέσω του παρόντος Εθνικού Σχεδίου και η συμμετοχικότητα στη διαδικασία διαμόρφωσης, εφαρμογής και ελέγχου της εθνικής στρατηγικής για την ΕΚΕ προσδιορίζουν και τον αποκεντρωμένο χαρακτήρα στην ανάπτυξη δράσεων ΕΚΕ από τους δημόσιους φορείς. Οι παρακάτω δημόσιοι φορείς έχουν λόγο στην εφαρμογή του Σχεδίου, προσαρμόζοντας τους γενικούς στόχους του Σχεδίου στη στρατηγική τους και στο ειδικότερο περιβάλλον στο οποίο λειτουργούν:

- Κεντρική Διοίκηση (Υπουργεία)
- Περιφέρειες
- Δήμοι
- Δημόσιες επιχειρήσεις (ΝΠΙΔ)
- Δημόσιοι οργανισμοί (ΝΠΔΔ)
- Επιχειρηματικοί φορείς (π.χ., επαγγελματικά επιμελητήρια, επαγγελματικές ενώσεις, σύνδεσμοι επιχειρήσεων)
- Πανεπιστήμια

8.8 Δείκτες Μέτρησης

Διαδικασία απαραίτητη για τη διαπίστωση της επιτυχούς εφαρμογής και υλοποίησης της παρούσας Εθνικής Στρατηγικής και όσων αυτή προβλέπει, είναι η θέσπιση συγκεκριμένων δεικτών απόδοσης (KPIs).

Οι δείκτες απόδοσης λειτουργούν ως εργαλεία μέτρησης που χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση της απόδοσης με βάση τους επιδιωκόμενους στόχους. Μετρούν το βαθμό βελτίωσης ή επιδείνωσης της απόδοσης διαφόρων μεγεθών, που καθορίζουν σε σημαντικό βαθμό την επίτευξη ή όχι των τιθέμενων στόχων. Οι στόχοι αυτοί ωστόσο, πρέπει να είναι ποσοτικοποιήσιμοι, μετρήσιμοι και προσανατολισμένοι στο επιθυμητό αποτέλεσμα.

Κάθε εθνική προτεραιότητα της παρούσας Στρατηγικής θα πρέπει να μετατρέπεται σε δείκτες απόδοσης, έτσι ώστε τόσο η Πολιτεία, όσο και οι συλλογικοί επιχειρηματικοί φορείς, να είναι σε θέση να μετρήσουν συγκεκριμένες διαστάσεις ως προς

- τα στάδια εφαρμογής της Στρατηγικής,
- το μέγεθος των επιχειρήσεων,
- το χρονοδιάγραμμα εμπλοκής,
- τους ευρύτερους στόχους που έχουν τεθεί σε εθνικό επίπεδο,

και να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα παρέμβασης με στόχο την παροχή σχετικής βοήθειας και υποστήριξης.

Ένας δείκτης ΚΡΙ μπορεί να έχει έναν προκαθορισμένο στόχο, ο οποίος είναι η ακριβής τιμή που πρέπει να επιτύχει ο δείκτης. Εναλλακτικά, μπορεί να έχει εύρος, είτε ως ανάπτυγμα πιθανών τιμών, είτε ως ποσοστά με βάση την τιμή στόχου. Για κάθε εύρος, πρέπει να

καθοριστεί η κατώτατη και ανώτατη αποδεκτή τιμή, προκειμένου ο δείκτης να οδηγεί σε συγκεκριμένα ουσιαστικά συμπεράσματα.

Η περιγραφή των δεικτών απόδοσης εντάσσεται στις αρμοδιότητες του Εθνικού Συμβουλίου (ή Αρχής Εφαρμογής), το οποίο θα πρέπει επίσης να καθορίσει και τον τρόπο με τον οποίο υπολογίζεται η τιμή του κάθε δείκτη. Ο καθορισμός αυτός μπορεί να βασιστεί:

- στη μέση τιμή ενός αθροιστικού μετρικού στοιχείου με επικέντρωση στο μέσο όρο επίτευξης του στόχου,
- στη μέγιστη τιμή ως καλή πρακτική προς ανάδειξη με στόχο την υιοθέτηση και από άλλες επιχειρήσεις, κλάδους, περιφέρειες, κ.α.
- στην ελάχιστη τιμή ως ελάχιστο όριο κάτω από το οποίο οι επιδόσεις του στόχου δεν είναι αποδεκτές και χρειάζονται άμεσα βελτιωτικές ενέργειες,
- στο άθροισμα ή το πλήθος των εμφανίσεων που βρίσκονται εντός ή εκτός του εύρους του τιθέμενου στόχου.

Πεδία εφαρμογής των δεικτών απόδοσης μπορεί να είναι ενδεικτικά τα ακόλουθα:

- Αριθμός Επιχειρήσεων που εκδίδουν Κοινωνικό Απολογισμό
- Αριθμός Δράσεων ΕΚΕ ανά κλάδο / περιφέρεια / θεματικό πεδίο εφαρμογής ΕΚΕ
- Αριθμός ωφελούμενων σε τοπικό / περιφερειακό επίπεδο
- Βαθμός ευαισθητοποίησης κρίσιμων ενδιαφερόμενων μερών (stakeholders)
- Επίπεδο ικανοποίησης κρίσιμων ενδιαφερόμενων μερών (stakeholders)

9 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ΕΚΕ είναι εθελοντική και δομημένη δέσμευση. Αν όλοι οι ενδιαφερόμενοι αναλάβουν την ευθύνη που τους αναλογεί και συνενώσουν τις δυνάμεις τους, τότε θα είναι δυνατή η ανταπόκριση στις προκλήσεις που θέτει το παρόν Σχέδιο Εθνικής Στρατηγικής για την ΕΚΕ.

Σήμερα οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα, αισθάνονται τις συνέπειες μιας πρωτοφανούς οικονομικής κρίσης. Για το λόγο αυτό χρειάζεται μια πολιτική που θα αναστρέψει την παρούσα δυσχερή οικονομική κατάσταση, ιδιαίτερα τώρα που προκύπτει το ερώτημα κατά πόσο οι επιχειρήσεις έχουν το χρόνο και τους πόρους για να δαπανήσουν για την ΕΚΕ.

Άποψη της Πολιτείας είναι ότι η προσπάθεια για εμπέδωση των αρχών και αξιών της ΕΚΕ πρέπει να είναι διαρκής και συστηματική ανεξάρτητα από τις οικονομικές συνθήκες που αντιμετωπίζει η χώρα.

Αρχές που αναφέρονται στην Υπευθυνότητα, στη Διαφάνεια, στην Ηθική Συμπεριφορά, στο Σεβασμό των συμφερόντων των ενδιαφερόμενων μερών, Σεβασμό των Κανόνων Δικαίου, των Διεθνών Κανόνων Συμπεριφοράς των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων μπορούν να έχουν μακροχρόνια θετική επίδραση, να είναι καινοτόμες και οικονομικά επιτυχημένες μόνον όταν σχεδιάζονται με σύστημα και συνδέονται με το όραμα των επιχειρήσεων. Έχοντας υπεύθυνη σχέση με τους εργαζομένους, τους καταναλωτές, τους επιχειρηματικούς συνεργάτες και την ευρύτερη κοινωνία, οι επιχειρήσεις μπορούν να ενισχύσουν την μακροχρόνια ανταγωνιστικότητα και ύπαρξη τους.

Με αυτόν τον τρόπο η ΕΚΕ όχι μόνον δεν δημιουργεί αντιθέσεις αλλά αντίθετα φέρνει κοντά επιχειρήσεις, δημόσιες αρχές, κοινωνικούς και άλλους φορείς και την κοινωνία ευρύτερα.

Στόχος επομένως της διαμόρφωσης μιας Εθνικής Στρατηγικής για την προώθηση της ΕΚΕ είναι η **δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών που θα επιτρέπουν τη στενή συνεργασία επιχειρήσεων, επιχειρηματικών φορέων, Πολιτείας, κοινωνίας και άλλων φορέων, η οποία θα προσβλέπει στην ανάπτυξη ενός οράματος για το μέλλον της χώρας λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές και αξίες της.**

Η ύπαρξη ενός προγράμματος δράσης συμβάλει σημαντικά στην εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής για την ΕΚΕ και στη μετάβαση από τις Αρχές της Βιώσιμης Ανάπτυξης σε ουσιαστικές δράσεις.

Ένας σημαντικός στόχος του προγράμματος δράσης είναι η ενίσχυση της αντίληψης ότι η πρακτική εφαρμογή της ΕΚΕ λειτουργεί προς όφελος τόσο της κοινωνίας όσο και των επιχειρήσεων. Για την Ελλάδα, η ΕΚΕ προσφέρει τρόπους ώθησης της μακροχρόνιας ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων με παράλληλη ανεύρεση λύσεων σε κοινωνικές προκλήσεις οι οποίες δεν θα μπορούσαν να επιτευχθούν με μόνη τη λήψη πολιτικών μέσων. Ιδιαίτερα σε μια περίοδο οικονομικής κρίσης το πρόγραμμα δράσης είναι σημαντικό για την ανάκτηση της εμπιστοσύνης τόσο προς τον ιδιωτικό όσο και προς τον δημόσιο τομέα.

Ένας άλλος στόχος του προγράμματος δράσης είναι η αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων που αναγνωρίζουν και χρησιμοποιούν την ΕΚΕ για διαμόρφωση των

στρατηγικών τους σύμφωνα με τις αρχές της Βιώσιμης Ανάπτυξης, διότι προληπτικές κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιχειρηματικές πρακτικές μειώνουν τους κινδύνους και δίνουν στις επιχειρήσεις πλεονεκτήματα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Για τη δημιουργία αυτού του περιβάλλοντος, η Πολιτεία θα προχωρήσει στη διαμόρφωση κοινωνικών στόχων μέσα από ανοικτό διάλογο με τα ενδιαφερόμενα μέρη για διασφάλιση εκείνων των συνθηκών που θα κάνουν την εταιρική κοινωνική ευθύνη ελκυστική στις επιχειρήσεις και την κοινωνία. Μέσα στους ευρύτερους στόχους της εθνικής στρατηγικής για την εταιρική κοινωνική ευθύνη (βλ. κείμενο εθνικής στρατηγικής) είναι και ο καθορισμός εθνικών προτεραιοτήτων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (2001). Πράσινο Βιβλίο – Προώθηση ενός Ευρωπαϊκού Πλαισίου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη. COM(2001) 366 τελικό, 18 Ιουλίου 2001, Βρυξέλλες, Βέλγιο. Διαθέσιμο στο σύνδεσμο <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52001DC0366&from=EN> (ημ/νία τελευταίας πρόσβασης: 30 Ιουνίου 2014).
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (2011). Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Μια Ανανεωμένη Στρατηγική ΕΕ 2011-14 για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη. COM(2011) 681 τελικό, 25 Οκτωβρίου 2011, Βρυξέλλες, Βέλγιο. Διαθέσιμο στο σύνδεσμο <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0681:FIN:EL:PDF> (ημ/νία τελευταίας πρόσβασης: 30 Ιουνίου 2014).
- Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ (UNRIC) (2000). Η Διακήρυξη της Χιλιετίας. Διαθέσιμο στο σύνδεσμο: http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=41&Itemid=10 (ημ/νία τελευταίας πρόσβασης: 30 Ιουνίου 2014)
- Eurostat (2014α). Real GDP growth rate – volume: Percentage change on previous year. Διαθέσιμο στο σύνδεσμο: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&rcode=tec00115> (ημ/νία τελευταίας πρόσβασης: 23 Ιουνίου 2014).
- Eurostat (2014β). Unemployment rate by sex and age groups - annual average, %. Διαθέσιμο στο σύνδεσμο: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en (ημ/νία τελευταίας πρόσβασης: 30 Ιουνίου 2014).
- Eurostat (2014γ). People at risk of poverty or social exclusion. Διαθέσιμο στο σύνδεσμο: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&rcode=t2020_50&language=en (ημ/νία τελευταίας πρόσβασης: 23 Ιουνίου 2014).
- International Chamber of Commerce (2002). Business in Society: Making a Positive and Responsible Contribution. Διαθέσιμο στο σύνδεσμο: <http://www.iccwbo.org/Data/Policies/2002/Business-in-society-Making-a-positive-and-responsible-contribution> (ημ/νία τελευταίας πρόσβασης: 30 Ιουνίου 2014).
- United Nations (2013). “World Economic Situation and Prospects 2013”. Διαθέσιμο στο σύνδεσμο: https://www.un.org/en/development/desa/policy/wesp/wesp_archive/2013wesp.pdf (ημ/νία τελευταίας πρόσβασης: 30 Ιουνίου 2014)
- United Nations (2014). “World Economic Situation and Prospects 2014”. Διαθέσιμο στο σύνδεσμο: https://www.un.org/en/development/desa/policy/wesp/wesp_archive/wesp2014.pdf (ημ/νία τελευταίας πρόσβασης: 30 Ιουνίου 2014)
- Wood, D.J. (1991). Corporate Social Performance Revisited. The Academy of Management Review, 16 (4), σελ. 691-718.

- World Business Council for Sustainable Development (1998). Corporate Social Responsibility: Meeting Changing Expectations. Διαθέσιμο στο σύνδεσμο <http://www.wbcsd.org/pages/edocument/edocumentdetails.aspx?id=82&nosearchcontextkey=true> (ημ/νία τελευταίας πρόσβασης: 30 Ιουνίου 2014).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΕΘΝΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΑΛΛΩΝ ΧΩΡΩΝ

Το Εθνικό Σχέδιο ΕΚΕ της Δανίας είναι ένα ιδιαίτερα στοχευόμενο εθνικό σχέδιο δράσης που προσπαθεί να δώσει στις επιχειρήσεις το ιδανικό πλαίσιο εντός του οποίου καλούνται να επιδείξουν την κοινωνική τους υπευθυνότητα τους ευθύνη, τόσο στη Δανία, όσο και στις παγκόσμιες αγορές. Στη βάση αυτού του σχεδίου, οι επιχειρήσεις στη Δανία, προκειμένου να ανταποκριθούν στις παγκόσμιες προκλήσεις, θα πρέπει να ενσωματώσουν τόσο κοινωνικές όσο και περιβαλλοντολογικές πτυχές στις επιχειρηματικές στρατηγικές τους. Με αυτό τον τρόπο **θα καταστήσουν τη Δανία & τις εθνικές επιχειρήσεις πρωτοπόρες σε παγκόσμια κλίμακα πρωτοπορία για θέματα βιώσιμης ανάπτυξης**. Τα κύρια σημεία του Εθνικού Σχεδίου ΕΚΕ της Δανίας (οι κύριοι άξονες) έχουν ως εξής:

1. Διάδοση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης μέσω των επιχειρήσεων,
2. Προώθηση της ΕΚΕ μέσω των Κυβερνητικών Δραστηριοτήτων,
3. Τομεακή ΕΚΕ με άξονα την κλιματική αλλαγή,
4. Προβολή της ίδιας της Δανίας, ως πρωτοπόρου σε θέματα Βιώσιμης Ανάπτυξης .

Το Εθνικό Σχέδιο ΕΚΕ της Ιταλίας² παρουσιάστηκε τον Μάρτιο του 2013 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το σχέδιο αυτό περιγράφει τις δράσεις και τα έργα προτεραιότητας που προβλέπονται για την εφαρμογή της ΕΚΕ για την περίοδο 2011-2014. Συνοπτικά, οι στόχοι / παρεμβάσεις που παρουσιάζονται στο εν λόγω σχέδιο έχουν ως εξής:

1. Αύξηση του αισθήματος ευθύνης μεταξύ των επιχειρήσεων, των πολιτών και των τοπικών κοινοτήτων/κοινωνιών.
2. Στήριξη της ΕΚΕ & υιοθέτησής της από τις επιχειρήσεις.
3. Συμβολή στην ενίσχυση των «ανταμοιβών αγοράς» για την ΕΚΕ.
4. Προώθηση πρωτοβουλιών των κοινωνικών επιχειρήσεων – ενεργοποίηση των πολιτών και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.
5. Ενθάρρυνση της διαφάνειας και της δημοσιοποίησης των οικονομικών, δημοσιονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών πληροφοριών.
6. Προώθηση της ΕΚΕ μέσω διεθνώς αναγνωρισμένων μέσων και διεθνής συνεργασία.

Το Εθνικό Σχέδιο ΕΚΕ της Φινλανδίας στοχεύει στα κάτωθι:

- Σύνδεση ΕΚΕ τόσο με την ανταγωνιστικότητα όσο και με την ευημερία και τη δικαιοσύνη (σε παγκόσμιο επίπεδο).
- Μεγαλύτερη δέσμευση στην ΕΚΕ και η υιοθέτηση της και από ΜΜΕ & Οργανισμούς.
- Περαιτέρω ενδυνάμωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις επιχειρήσεις.
- Περισσότερη προσήλωση σε θέματα ΕΚΕ που αφορούν τις δημόσιες συμβάσεις και τις δημόσιες επιχειρήσεις κυρίως για την ενίσχυση της διαφάνειας και την ενδυνάμωση της αξιοπιστίας της.

² http://www.reportingcsr.org/_italy-p-238.html

Η επιτυχία ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την ΕΚΕ³ έως το 2015 απαιτεί την ολοκλήρωση μιας σειράς ενεργειών οι οποίες συνοπτικά είναι:

1. Η πλήρης δέσμευση δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την ΕΚΕ.
2. Η ένταξη της ΕΚΕ στη στρατηγική των επιχειρήσεων που εργάζονται με ανοικτό και διαφανή τρόπο.
3. Η βελτίωση του βαθμού προβλεπτικότητας και προσαρμοστικότητας στις αλλαγές στο περιβάλλον λειτουργίας τους και διεξαγωγή διαλόγου με τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τις προσδοκίες τους ως προς την ΕΚΕ.
4. Ο ορισμός όρων ίσου ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις από πλευράς Πολιτείας και αντίστοιχα η λήψη μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος & σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από πλευράς επιχειρήσεων. Η υιοθέτηση δεικτών μέτρησης των επιδόσεων σε θέματα ΕΚΕ σύμφωνα με τα θέματα που ορίζονται ως σημαντικά για κάθε επιχείρηση.

Το εθνικό σχέδιο ΕΚΕ της Φινλανδίας παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιατί αναπτύσσει κλαδικές προσεγγίσεις για την ΕΚΕ με προεξέχουσα αυτή του κλάδου εξόρυξης⁴. Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε αυτόν τον κλάδο, καλούνται να υλοποιήσουν μια σειρά από δράσεις, με σεβασμό στο περιβάλλον και με γνώμονα την ανταποδοτικότητα στις τοπικές κοινωνίες⁵.

Το όραμα του **Εθνικού Σχεδίου της Ιρλανδίας** για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνης (ΕΚΕ) είναι να καταστεί η Ιρλανδία το Κέντρο Αριστείας, δηλαδή να υιοθετηθεί και να εφαρμοστεί ευρέως από τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς της χώρας, μια υπεύθυνη και βιώσιμη επιχειρηματική πρακτική μέσω της υιοθέτησης και της εφαρμογής βέλτιστων πρακτικών στον τομέα της ΕΚΕ.

Τα οφέλη της ΕΚΕ έχουν διττό χαρακτήρα:

1. Για την επιχείρηση αποτελεί μοχλό για την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας, μέσο για την μείωση του κόστους και τη δημιουργία ενός νέου επιχειρηματικού ήθους. Η κυβέρνηση της Ιρλανδίας την αξιολογεί ως μέσο που μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση της κρίσης στον τομέα της απασχόλησης και στην στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης.
2. Για την κοινότητα αποτελεί μέσο για την επίτευξη της κοινωνικής συνοχής μέσω των διαδικασιών διαβούλευσης και της ενεργούς συμμετοχής και συνεργασίας με τις τοπικές κοινωνίες.

Το εθνικό Σχέδιο της Ιρλανδίας είναι χτισμένο στις ακόλουθες βασικές αρχές:

- Η ΕΚΕ είναι εθελοντική, πλην όμως ενσωματωμένη στον πυρήνα της επιχειρηματικής στρατηγικής. Εμπεριέχει κοινωνικά, περιβαλλοντικά, ηθικά ,

³ http://www.tem.fi/files/35134/Government_Resolution_on_CSR_FINLAND.pdf

⁴ http://www.tem.fi/files/37130/TEMjul_22_2013_web_04072013.pdf

⁵ Κάλλιιστα η τομεακή ΕΚΕ θα μπορούσε να αποτελέσει οδηγό για αντίστοιχες τομεακές ΕΚΕ στη χώρα μας και ιδιαίτερα στην έρευνα για υδρογονάνθρακες, στον Τουρισμό, στη Γεωργία με έμφαση στις ορθές γεωργικές πρακτικές, στις στρατηγικές επενδύσεις τύπου fast track , στα δίκτυα μεταφοράς ενέργειας, στη διαχείριση των αποβλήτων αλλά και των υδάτινων πόρων κ.τ.λ.,

ανθρώπινα δικαιώματα σεβόμενη τη αρχή της ισότητας και τις ανάγκες των καταναλωτών

- Η ΕΚΕ πρέπει να δημιουργήσει ένα κοινό όραμα για όλες τις επιχειρήσεις στη βάση της κοινής κατανόησης της προστιθέμενης αξίας της.
- Η ΕΚΕ πρέπει να είναι προσιτή σε όλες τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς ανεξαρτήτως μεγέθους ή κλάδου δραστηριοποίησης.
- Η ΕΚΕ είναι πρακτική πολυδιάστατη και θα πρέπει να τύχει ολιστικής προσέγγισης τόσο από τις επιχειρήσεις όσο και από τους φορείς του δημόσιου τομέα.
- Η ΕΚΕ προκειμένου να παραμένει συνδεδεμένη με το μεταβαλλόμενο επιχειρηματικό περιβάλλον και την εξελισσόμενη διεθνή βέλτιστη πρακτική θα πρέπει να επανεκτιμά και να επανακαθορίζει τους στόχους της.

Οι βασικοί στόχοι του εθνικού σχεδίου της Ιρλανδίας για την ΕΚΕ είναι:

- Αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με την ΕΚΕ, ως αξία για τις επιχειρήσεις και την κοινωνία.
- Ενθάρρυνση των επιχειρήσεων να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν και να προωθήσουν πολιτικές και πρακτικές της ΕΚΕ. στις βασικές επιχειρηματικές τους δραστηριότητες.
- Ενθάρρυνση των νέων ΜμΕ για την ανάπτυξη πολιτικών και πρακτικών της ΕΚΕ
- Αύξηση της διαφάνειας μέσα από την δημοσιοποίηση εκθέσεων από τις επιχειρήσεις που εφαρμόζουν την ΕΚΕ.
- Εδραίωση των πρακτικών ΕΚΕ στους δημόσιους οργανισμούς.

Το εθνικό Σχέδιο για την ΕΚΕ της Ιρλανδίας δομείται στους κάτωθι πέντε πυλώνες: εργασία, περιβάλλον, αγορά, κοινότητα και δημόσιος τομέας.

Η Ιρλανδική κυβέρνηση εκτιμά ότι η εκπλήρωση των στόχων του πρώτου σχεδίου της για την ΕΚΕ, μπορεί να επιτευχθεί με την συνεργασία του δημόσιου τομέα, των επιχειρήσεων καθώς και κάθε άλλου εταίρου που μπορεί να συμβάλλει με τις γνώσεις, την εμπειρία και τους πόρους του.

Για το λόγο αυτό η Ιρλανδική κυβέρνηση θα προβεί στις κάτωθι ενέργειες:

- δημιουργία ενός φόρουμ για την ΕΚΕ με στόχο την περαιτέρω ενημέρωση και ανάπτυξη των πολιτικών της ΕΚΕ,
- δημιουργία βάσης αναφοράς των δραστηριοτήτων της ΕΚΕ στην Ιρλανδία,
- συνεργασία με βασικούς ενδιαφερόμενους φορείς για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την ΕΚΕ και τη διάδοση των βέλτιστων πρακτικών της, μέσω διαδικτύου,
- υποστήριξη προγραμμάτων για την προώθηση της ΕΚΕ και στις ΜμΕ,
- προώθηση των πρακτικών της ΕΚΕ στους φορείς του δημοσίου τομέα
- υποστήριξη βιώσιμων επιχειρηματικών μοντέλων στην δημόσια πολιτική π.χ. πράσινες δημόσιες συμβάσεις, πρωτοβουλίες για την αύξηση της πρόσβασης των ΜμΕ στις δημόσιες συμβάσεις, κλπ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΕΚΕ ΣΕ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑ

Η ιστορική πορεία της ΕΚΕ στην Ευρώπη έχει διάρκεια σχεδόν δύο δεκαετίες. Τα σημαντικότερα ορόσημα για την ΕΚΕ συνοψίζονται παρακάτω:

- 1995** Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Ίδρυση του Ευρωπαϊκού Επιχειρηματικού Δικτύου για την Κοινωνική Συνοχή, ύστερα από προτροπή του τότε Προέδρου της ΕΕ, Jacques Delors.
- 2000** Σύνοδος Κορυφής της Λισαβόνας: Στρατηγική της Λισαβόνας για την ανταγωνιστικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης έως το 2010.
- 2001** Πράσινη Βίβλος, ως πλατφόρμα διαλόγου για θέματα ΕΚΕ.
- 2002** Σύσταση του European Multi-Stakeholder Forum (EMSF), με συμμετοχή επιχειρήσεων, ΜΚΟ κ.λπ. για προώθηση της καινοτομίας, της διαφάνειας και της σύγκλισης των εργαλείων και πρακτικών ΕΚΕ.
- 2004** Κατάθεση προτάσεων του EMSF στην ΕΕ - Ανανέωση της στρατηγικής της Λισαβόνας από την ΕΕ, για ισχυρότερη και βιώσιμη ανάπτυξη και για δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας.
- 2005** Ευρωπαϊκή Οδηγία για προαγωγή των δικαιωμάτων του καταναλωτή, με υιοθέτηση δέκα βασικών αρχών για τη διασφάλιση της προστασίας του καταναλωτή.
- 2006** Στήριξη ΕΕ στην “Ευρωπαϊκή Σύμπραξη για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη”, πρωτοβουλία χωρίς νομικό χαρακτήρα των μεγάλων επιχειρήσεων, ΜμΕ και άλλων σχετικών φορέων, για εθελοντική υποστήριξη των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων στην ΕΚΕ.
- 2008** Πραγματοποίηση 1ου High-Level Group για τα μέλη της ΕΕ υπό την Προεδρία της Γαλλικής Δημοκρατίας.
- 2009** Διερεύνηση από την ΕΕ της πρότασης δημοσιοποίησης πληροφοριών, σχετικά με τις μη χρηματοοικονομικές επιδόσεις των επιχειρήσεων.
- 2010** Συνάντηση του Multistakeholder Forum και διαβούλευση από την ΕΕ (DG MARKET) για τους τρόπους βελτίωσης της δημοσιοποίησης πληροφοριών σχετικά με τις μη χρηματοοικονομικές επιδόσεις των επιχειρήσεων (κοινωνικές και περιβαλλοντικές δράσεις, σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κ.λπ.)
- 2010:** Σύσταση Ομάδας Εργασίας (Expert Group) για τη δημοσίευση πληροφοριών από την Επιτροπή (DG Industry & Entrepreneurship) με φορείς που εκπροσωπούσαν επιχειρήσεις, επενδυτές, καταναλωτές, ελεγκτικές εταιρείες, πανεπιστημιακούς κ.λπ.
- 2011:** Ανακοίνωση της ΕΕ για ανανέωση στρατηγικής για την ΕΚΕ για τα έτη 2011-2014 και αναθεώρηση του ορισμού της ΕΚΕ.

- 2013** ΟδηγίαΠρόταση Οδηγίας για δημοσίευση μη-χρηματοοικονομικών πληροφοριών 2013/34/ΕΕ.
- 2014** Ψήφιση της πρότασης της Ελληνικής Προεδρίας για την Οδηγία 2013/34/ΕΕ (δημοσίευση μη-χρηματοοικονομικών πληροφοριών) από Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (15/4/2014). Αναμένεται η δημοσίευση στην Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων τον Οκτώβριο 2014.

Τα σημαντικότερα ορόσημα για την ΕΚΕ στην Ελλάδα συνοψίζονται παρακάτω:

- 1994** Συγκαλείται από τον τότε Πρόεδρο της Ε.Ε. Jacques Delors η πρώτη συνάντηση εκπροσώπων της Ευρωπαϊκής επιχειρηματικής κοινότητας με σκοπό την ίδρυση του πρώτου Επιχειρηματικού Δικτύου για την Κοινωνική Συνοχή. Στη συνάντηση συμμετέχει και ο Αντιπρόεδρος του ΣΕΒ (Ν. Αναλυτής) ως εκπρόσωπος της Ελλάδας.
- 1996** Διοργανώνεται από το ΕΒΕΑ, σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Επιχειρηματικό Δίκτυο για την Κοινωνική Συνοχή ημερίδα με σκοπό την παρουσίαση σε μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις των δραστηριοτήτων του Ευρωπαϊκού Δικτύου προκειμένου στη συνέχεια να διερευνηθεί η δυνατότητα ίδρυσης ενός Ελληνικού Δικτύου Επιχειρήσεων για την Κοινωνική Συνοχή, αντίστοιχου με το Ευρωπαϊκό.
- 1999** Συνυπογράφεται η διακήρυξη για τη δημιουργία του “Ελληνικού Δικτύου Επιχειρήσεων για την Κοινωνική Συνοχή” από δεκατρείς ελληνικές επιχειρήσεις και τρεις συλλογικούς φορείς (ΕΒΕΑ, ΣΕΒ και ΣΒΒΕ).
- 2000** Συστήνεται Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρία με την επωνυμία “**Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη**” (ΕΔΕΚΕ) με την αντίστοιχη αγγλική μετάφραση “**Hellenic Network for Corporate Social Responsibility**” (HNCSR).
- 2001** Ξεκινάει από την Αθήνα, ο Επιχειρηματικός Μαραθώνιος “Ευρωπαϊκή Εκστρατεία για την ΕΚΕ 2005” και παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της πρώτης ποιοτικής έρευνας για την ΕΚΕ στην Ελλάδα.
- 2005** Εκδίδεται ο πρώτος κατάλογος καλών πρακτικών “Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη – 50+ Καλές πρακτικές.
- 2006** Ξεκινάει πρωτοβουλία της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλλων για την προώθηση των ίσων ευκαιριών στους χώρους εργασίας.

Διεξάγεται η πρώτη έρευνα καταγραφής εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι ΜμΕ ως προς την ενσωμάτωση των αρχών της ΕΚΕ, με πρωτοβουλία του ΕΔΕΚΕ σε συνεργασία με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Ελληνικές επιχειρήσεις συμμετέχουν στην υλοποίηση της Ευρωπαϊκής Επιχειρηματικής Πρωτοβουλίας για την ΕΚΕ (European Business Alliance for CSR)

Ξεκινάει από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, η πρώτη προσπάθεια αξιολόγησης κοινωνικών απολογισμών, η οποία έκτοτε συνεχίζεται ανελλιπώς σε ετήσια βάση

2008 Δημιουργείται η πρώτη Ευρωπαϊκή διαδικτυακή πύλη για την Υπεύθυνη Διαχείριση της Εφοδιαστικής Αλυσίδας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιχειρηματικής Πρωτοβουλίας για την ΕΚΕ

Εκδίδονται Δυο Νέοι Κατάλογοι Καλών Πρακτικών ΕΚΕ και ο Οδηγός ΕΚΕ για τις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Ιδρύεται το Ελληνικό Δίκτυο για το Οικουμενικό Σύμφωνο (UN Global Compact Network Hellas) υπό την αιγίδα του UNDP και με το συντονισμό του ΕΔΕΚΕ

Ιδρύεται το Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη από 31 ελληνικές επιχειρήσεις-μέλη του ΣΕΒ, που εκπροσωπούν κυρίως τη μεταποίηση με σκοπό την προώθηση της Βιώσιμης Ανάπτυξης στην ελληνική επιχειρηματική πραγματικότητα και στη δημιουργία του απαραίτητου σχετικού πλαισίου διαλόγου

2012 Πραγματοποιείται στη Θεσσαλονίκη η 1^η Διασυνοριακή Διάσκεψη των Δικτύων του Οικουμενικού Συμφώνου της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης.

Ξεκινάει παράλληλα στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες της Ευρώπης, ο πρώτος Ευρωπαϊκός Διαγωνισμός Καλών Πρακτικών ΕΚΕ με τη συμμετοχή μεγάλων και ΜμΕ

2013 Προκηρύσσεται ο πρώτος διαγωνισμός σπουδαστών με θέμα «Ο ρόλος της ΕΚΕ στο Επιχειρείν».

Ευχαριστούμε τους: Ελένη Αποσπόρη, Χρήστο Τσανό, Μαρία Αλεξίου, Αλέξανδρο Κωστόπουλο, Γεράσιμο Γεωργόπουλο, Αλεξάνδρα Νάσσου και Έφη Ιωάννου που μερίμνησαν για την επιμέλεια του κειμένου αυτού.